

Γλώσσα Στ' Δημοτικού
Λέξεις... Φράσεις... Κείμενα
γ' τεύχος

2ος τόμος
Ενότητες 15η, 16η και 17η

**Γ' Κ.Π.Σ. / ΕΠΕΑΕΚ II / Ενέργεια 2.2.1 /
Κατηγορία Πράξεων 2.2.1.α:**

**«Αναμόρφωση των προγραμμάτων
σπουδών και συγγραφή νέων
εκπαιδευτικών πακέτων»**

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ

**Μιχάλης Αγ. Παπαδόπουλος
Ομότιμος Καθηγητής του Α.Π.Θ
*Πρόεδρος του Παιδαγωγ. Ινστιτούτου***

**Πράξη με τίτλο: «Συγγραφή νέων
βιβλίων και παραγωγή
υποστηρικτικού εκπαιδευτικού υλικού
με βάση το ΔΕΠΠΣ και τα ΑΠΣ για το
Δημοτικό και το Νηπιαγωγείο»**

**Επιστημονικός Υπεύθυνος Έργου
Γεώργιος Τύπας**

Μόνιμος Πάρεδρος του Παιδ. Ινστιτ.

**Αναπληρωτής Επιστημ. Υπεύθ. Έργου
Γεώργιος Οικονόμου**

Μόνιμος Πάρεδρος του Παιδ. Ινστιτ.

**Έργο συγχρηματοδοτούμενο 75% από
το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο και
25% από εθνικούς πόρους.**

ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ

Άννα Ιορδανίδου,

Αναπλ. Καθηγ. του Πανεπ. Πατρών

Νεκταρία Κανελλοπούλου, *Εκπ/κός*

Ελευθερία Κοσμά, *Εκπαιδευτικός*

Βασιλική Κουταβά, *Εκπαιδευτικός*

Παναγιώτης Οικονόμου, *Εκπ/κός*

Κωνσταντίνος Παπαϊωάννου,

Εκπαιδευτικός

ΚΡΙΤΕΣ – ΑΞΙΟΛΟΓΗΤΕΣ

Βασιλική Τοκατλίδου, *Ομότ. Καθηγ.*

του Αριστοτελ. Παν/μίου Θεσ/νίκης

Όλγα Μούσιου-Μυλωνά,

Σχολική Σύμβουλος

Ιωάννης Μπάρτζης, *Εκπαιδευτικός*

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΣΗ

Γιώργος Πισκοπάνης,

Σκιτσογράφος-Εικονογράφος

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ

Παναγιώτα Χατζηθεοχάρους,

Φιλολόγος

ΥΠΕΥΘΥΝΟΙ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ
ΚΑΤΑ ΤΗ ΣΥΓΓΡΑΦΗ

Πέτρος Μπερερής, Σύμβουλος του
Παιδαγωγικού Ινστιτούτου
Χρήστος Παπαρίζος, Σύμβουλος
του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΤΟΥ ΥΠΟΕΡΓΟΥ

Χρήστος Παπαρίζος, Σύμβουλος
του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου

ΕΞΩΦΥΛΛΟ

Γιώργος Πανουτσόπουλος,
Εικαστικός καλλιτέχνης

ΠΡΟΕΚΤΥΠΩΤΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ
ACCESS ΓΡΑΦΙΚΕΣ ΤΕΧΝΕΣ Α.Ε.

ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ ΓΙΑ
ΜΑΘΗΤΕΣ ΜΕ ΜΕΙΩΜΕΝΗ ΟΡΑΣΗ

Ομάδα Εργασίας,
Αποφ. 16158/6-11-06
και 75142/Γ6/11-7-07 ΥΠΕΠΘ

**ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ,
ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ
ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ**

**Άννα Ιορδανίδου
Νεκταρία Κανελλοπούλου
Ελευθερία Κοσμά
Βασιλική Κουταβά
Παναγιώτης Οικονόμου
Κωνσταντίνος Παπαϊωάννου**

**Γλώσσα Στ' Δημοτικού
Λέξεις... Φράσεις... Κείμενα**

γ' τεύχος

**2ος τόμος
Ενότητες 15η, 16η και 17η**

Με τι θα ασχοληθούμε:

- Πώς φτιάχνουμε ενημερωτικά κείμενα για μια εκδήλωση (ανακοίνωση, αφίσα, προσκλήσεις, πρόγραμμα)
- Πότε και πώς χρησιμοποιούμε την παρομοίωση και τη μεταφορά
- Ποιος είναι ο ρόλος των χρονικών προσδιορισμών

Μια σχολική παράσταση στο δάσος

Στο τέλος κάθε σχολικής χρονιάς η Σχολή Θηλέων ανέβαζε μια παράσταση σ' ένα μεγάλο θέατρο της πόλης... Μια αληθινή θεατρική παράσταση... Έφτιαχναν αληθινά σκηνικά ή τα έβρισκαν έτοιμα στο θέατρο που νοίκιαζαν, κουρτίνες

που κατέβαιναν με ζωγραφισμένο δάσος ή ζωγραφισμένες αρχαίες κολόνες... Έραβαν τα κατάλληλα κουστούμια. Όλοι οι ρόλοι, αντρικοί, γυναικείοι, παίζονταν από κορίτσια. Οι πρόβες γίνονταν στην αίθουσα μουσικής και ρυθμικής, με το πιάνο πάνω στην εξέδρα.

Η Άννα Συνοδινού ως Πραξαγόρα στις Εκκλησιάζουσες που παρουσίασε το 1993 το Εθνικό Θέατρο.

Φέτος θα ανέβαζαν την Αρπαγή της Περσεφόνης, άγνωστου συγγραφέα. Έργο με πολλά πρόσωπα, με πολλά κουστούμια. Όμως σε ποιο θέατρο θα δινόταν η παράσταση; Η είδηση έσκασε σαν πυροτέχνημα κι όλοι έμειναν άναυδοι. Η κυρία Ερασμία, η διευθύντρια, είχε μια φαινή ιδέα: να ξεφύγει απ' τον κλειστό χώρο του θεάτρου και, όπως έκαναν οι αρχαίοι ημών πρόγονοι, να παίξουν το έργο στην ύπαιθρο, κάτω απ' το φως των αστεριών!

Όσο πλησίαζε η μέρα της παράστασης, τόσο φούντωνε ο πυρετός. Οι πρόβες έπαιρναν τα μυαλά των κοριτσιών. Πού καιρός ν' ανοίξουν βιβλίο! Θα έπαιζαν θέατρο, αληθινό θέατρο, με προβολείς και θεατές, κι αυτό το χρωστούσαν στην κυρία Ερασμία!

Τρεις ράφτρες είχαν στήσει τις ραπτομηχανές τους στον κοιτώνα κι έραβαν μέρα νύχτα. Τα πέδιλα είχαν γίνει παραγγελία σε υποδηματοποιό. Μια κομμώτρια θα ερχόταν το βράδυ της παράστασης να χτενίσει την Περσεφόνη και τις νύμφες.

Η ατμόσφαιρα στο σχολείο είχε αλλάξει. Ένας άνεμος ελευθερίας και δημιουργικότητας φυσούσε. Τα λάθη παραβλέπονταν, το πάθος κυριαρχούσε. Οι μαθήτριες στην αυλή πηγαινοέρχονταν μελετώντας τους ρόλους τους. Μετρούσαν με καρδιοχτύπι τις μέρες. Ακόμα πέντε μέρες, ακόμα τέσσερις, τρεις, δύο...

Στη γενική δοκιμή πήγαν όλα καλά, ή σχεδόν καλά. Άλλωστε, η γενική δοκιμή γίνεται για να διορθωθούν οι ατέλειες.

Η Λενιώ-Γανυμήδης φορούσε ένα μεταξωτό πορτοκαλί χιτώνα, κοντό, πάνω από το γόνατο, και τα κατσαρωμένα μαλλιά της τα έζωναν κορδέλες. Η Ζωρζ, με το κοντό σγουρό μαλλί στολισμένο με δάφνινο στεφάνι – δύσκολα θα μπορούσε να κατασκευαστεί το αληθινό καπελάκι του Ερμή –, με κίτρινο μεταξωτό χιτώνα, είχε στις φτέρνες κολλημένα τα φτερά του θεού. Η Περσεφόνη κρατούσε στην αγκαλιά της στάχια και το κεφάλι της ήταν στολισμένο με λογιών λογιών λουλούδια. Ο Πλούτων, ψηλός, φορούσε μια μακριά χλαμύδα. Τέλος, όλες οι νύμφες φορούσαν μια ασημένια διπλή κορδέλα στα ξέπλεκα μαλλιά τους.

Όταν ήρθε επιτέλους η βραδιά της παράστασης, όλοι ένιωθαν

μεγάλη ένταση. Οι μαθήτριες ανυπομονούσαν – αγωνία, σφίξιμο στο στομάχι. Ένας στραβός λόγος, ένα κόμπιασμα μπορούσαν να τα χαλάσουν όλα. Ο πυρετός ανέβαινε! Νύχτωνε! Ο κόσμος που είχε ακούσει την είδηση - για φαντάσου, θέατρο στο δάσος - είχε τρέξει να πιάσει θέση από νωρίς. Γι' αυτόν τον κόσμο η παράσταση θα ξεκινούσε σε λίγο.

Ζωρζ Σαρή, Ε.Π., εκδ. Πατάκη,
Αθήνα, 1999 (διασκευή)

1. Για ποιους λόγους αυτή η παράσταση ήταν διαφορετική;

2. Πώς αισθάνονταν τα κορίτσια όσο πλησίαζε η μέρα της παράστασης; Γιατί;

3. Η γραπτή ανακοίνωση της διευθύντριας της Σχολής σβήστηκε. Μπορείτε να φανταστείτε το κείμενο που διάβασε όταν ανακοίνωσε στις μαθήτριες τι θα γινόταν στο τέλος της χρονιάς; Ξαναδιαβάστε τις δυο πρώτες παραγράφους του κειμένου και γράψτε όσα ανακοίνωσε, κάνοντας τις απαραίτητες αλλαγές στα πρόσωπα και τους χρόνους:

«Στο τέλος της σχολικής χρονιάς θα ανεβάσουμε μια παράσταση...»

4. Βρείτε στο κείμενο τους χρονικούς προσδιορισμούς και χρησιμοποιήστε τους σε μία μικρή ιστορία, όπου θα αφηγείστε σύντομα μία δική σας εμπειρία από θεατρική παράσταση.

5. Η είδηση έσκασε σαν πυροτέχνημα. Στη φράση αυτή, για να τονίσει η συγγραφέας πόσο ξαφνική και εντυπωσιακή ήταν η είδηση, τη συγκρίνει, δηλαδή την παρομοιάζει με ένα πυροτέχνημα που έχει παρόμοιες ιδιότητες. Κάνει μία παρομοίωση.

Συμπληρώστε το νόημα των φράσεων με κατάλληλες δικές σας παρομοιώσεις:

Αν και ήταν η πρώτη της παράσταση, έπαιζε λες και .....

.....

.....

Το χειροκρότημα τον έκανε να πετάει απ' τη χαρά του σαν .....

.....

**Μόλις ανέβηκε στη σκηνή έτρεμε
όπως .....**

.....

**Μόλις έμαθε πως δε θα είναι
πρωταγωνιστής, είδε τα όνειρα του
να γκρεμίζονται σαν .....**

.....

**6. Στο κείμενο υπάρχουν πολλές
εκφράσεις με μεταφορική σημασία.
Θυμηθείτε όσα έχουμε πει για τη
μεταφορά στην ενότητα 7 και
προσπαθήστε να δώσετε την
κυριολεκτική σημασία των
παρακάτω εκφράσεων:**

**• Οι πρόβες έπαιρναν τα μυαλά
των κοριτσιών → .....**

.....

.....

• Ένας άνεμος ελευθερίας και δημιουργικότητας φυσούσε → .....

.....

• Ένας στραβός λόγος → .....

.....

• Μετρούσαν με καρδιοχτύπι τις μέρες → .....

.....

7. Αντικαταστήστε κάθε υπογραμμισμένη λέξη με μια άλλη με την (δια σημασία (συνώνυμη):

• Η Σχολή θηλέων ανέβαζε μια παράσταση → .....

.....

• Όλοι έμειναν άναυδοι → .....

.....

• Αυτό το χρωστούσαν στην κυρία Ερασμία! → .....

.....

• Ένα κόμπιασμα μπορούσε να τα χαλάσει όλα → .....

.....

8. Ένας φίλος σας, γνωστό πειραχτήρι και πνεύμα αντιλογίας, άλλαξε κάποιες λέξεις του κειμένου που γράψατε για τη σχολική εφημερίδα με τις αντίθετές τους (αντώνυμες). Μπορείτε να τις βρείτε και να τις διορθώσετε; Γράψτε το διορθωμένο κείμενο στο τετράδιό σας.

Η αυλαία σηκώθηκε, η παράσταση τελείωσε και οι ηθοποιοί υποκλίθηκαν στο κοινό που αποδοκίμαζε καθιστά με ζητωκραυγές ενθου-

σιασμού. Η πλατεία ήταν άδεια και στα μάτια όλων διέκρινες την απόγοήτευση για ό,τι είχαν μόλις παρακολουθήσει. Ο θίασος αναγκάστηκε να μπει στη σκηνή λίγες φορές, για να δεχτεί το κρύο χειροκρότημα του κοινού. Στο τέλος, ο πρωταγωνιστής έφερε στη σκηνή και το σκηνοθέτη, ο οποίος φανερά ασυγκίνητος ευχαρίστησε τους θεατές για την υποδοχή που του επιφύλαξαν. Ήταν μία καταπληκτική βραδιά και μια από τις πιο αδιάφορες εμπειρίες της ζωής μου.

κείμενο της συγγραφικής ομάδας

9. Η συνέχεια και το τέλος της ιστορίας κρύβουν μια έκπληξη. Χωριστείτε σε δυο ομάδες και δώστε σε μια παράγραφο τη δική σας διαφορετική εξέλιξη της

ιστορίας. Σας δίνεται η αρχή κάθε παραγράφου:

Ομάδα Α: Στην αρχή όλα πήγαιναν καταπληκτικά. Ξαφνικά όμως τι συμφορά! .....

.....
.....
.....
.....

Ομάδα Β: Στην αρχή αντιμετωπίσαμε πολλά προβλήματα .....

.....
.....
.....
.....

Ευτυχώς όμως στο τέλος .....

.....
.....
.....

**Ανεβάζουμε τη δική μας
παράσταση!**

ΕΘΝΙΚΟ ΘΕΑΤΡΟ

2003-2004

Η ΧΩΡΑ ΤΩΝ ΠΟΥΛΙΩΝ

ΑΠΟ ΤΟΥΣ «ΟΡΝΙΘΕΣ»

ΤΟΥ ΑΡΙΣΤΟΦΑΝΗ

Διασκευή - Σκηνοθεσία

ΓΙΑΝΝΗΣ ΚΑΛΑΤΖΟΠΟΥΛΟΣ

Σκηνικά - Κοστούμια

ANNA ΜΑΧΑΙΡΙΑΝΑΚΗ

Μουσική

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΛΕΚΚΑΣ

Χορογραφία

ΝΤΑΝΙΕΛ ΛΟΜΜΕΛ

Φωτισμοί

ΝΙΚΟΣ ΚΑΒΟΥΚΙΔΗΣ

Μουσική διδασκαλία

ΟΛΥΜΠΙΑ ΚΥΡΙΑΚΑΚΗ

**Παίζουν (με σειρά εμφάνισης)
οι ηθοποιοί:**

**ΝΙΚΟΣ ΔΗΜΗΤΡΑΤΟΣ - ΣΩΤΗΡΗΣ
ΤΖΕΒΕΛΕΚΟΣ - ΚΩΣΤΑΣ
ΔΑΡΛΑΣΗΣ - ΓΙΑΝΝΗΣ
ΚΑΛΑΤΖΟΠΟΥΛΟΣ - ΕΛΕΝΗ
ΤΣΑΓΚΑΡΑΚΗ - ΣΠΥΡΟΣ
ΦΑΣΙΑΝΟΣ - ΕΛΕΝΑ ΑΡΒΑΝΙΤΗ -
ΛΙΛΑ ΜΟΥΤΣΟΠΟΥΛΟΥ - ΚΥΡΙΑΚΗ
ΡΩΜΑΝΟΥ - ΣΠΥΡΟΣ
ΚΩΤΣΟΠΟΠΟΥΛΟΣ - ΑΝΤΡΕΑΣ
ΒΑΡΟΥΧΑΣ και άλλοι**

Πληροφορίες: ΠΑΙΔΙΚΟ ΣΤΕΚΙ

Τηλ. : 210 3301880

Ταμείο: Πανεπιστημίου 48,

τηλ. : 210 3301880 www.n-t.gr

10. Ετοιμάζετε στο σχολείο σας μια θεατρική παράσταση με ηθοποιούς και συντελεστές από την τάξη σας και σκηνοθέτη το/τη δάσκαλο/δασκάλα σας. Χρειάζεται λοιπόν να ετοιμάσετε όλα τα ενημερωτικά κείμενα για την παράσταση. Χωριστείτε σε ομάδες και ξεκινήστε.

α. Το πρώτο κείμενο είναι μια ανακοίνωση για την εφημερίδα του σχολείου σας. Η ανακοίνωση περιέχει τον τίτλο και το συγγραφέα του έργου και τους συντελεστές της παράστασης (σκηνοθέτη, πρωταγωνιστές, μουσική, σκηνικά, κουστούμια κτλ.). Μην ξεχάσετε να αναφέρετε ποιος διοργανώνει την εκδήλωση, πού και πότε. Η παραπάνω αφίσα θα σας βοηθήσει.

β. Θα χρειαστεί όμως και μια μικρότερη ανακοίνωση, σαν αγγελία περίπου 30 λέξεων, για να δημοσιευτεί στις καλλιτεχνικές ειδήσεις μιας εφημερίδας. Εκεί φαίνονται μόνο οι πιο βασικές πληροφορίες, όπως βλέπετε και στο παρακάτω παράδειγμα:

> Η παιδική όπερα «Η συνωμοσία των λουκουμάδων», βασισμένη στο βιβλίο του Γιώργου Σεφέρη «Ποιήματα με ζωγραφιές σε μικρά παιδιά», παρουσιάζεται αύριο στις 12.00 στον Πολυχώρο «Αθηναίς» (Καστοριάς 34 - 36, Βοτανικός, τηλ. 210 3480.000) από τον Σταμάτη Κραουνάκη και τη νεανική ομάδα Σπείρα-Σπείρα. Είσοδος 15 και 10 ευρώ.

γ. Όσο περισσότεροι μάθουν για την παράστασή σας, τόσο μεγαλύτερη επιτυχία θα έχει. Βάλτε τη φαντασία σας να δουλέψει και δημιουργήστε μια αφίσα που θα τη δουν και έξω από το σχολείο σας. Πρέπει να αναφέρετε σύντομα όσα χρειάζεται κάποιος για να έρθει στην παράσταση (τίτλος, συγγραφέας, τόπος, χρόνος, ποιος οργανώνει την παράσταση). Επίσης, είναι πολύ σημαντικό να τραβήξετε την προσοχή με το μέγεθος και το είδος των γραμμάτων (τυπογραφικοί χαρακτήρες), με έντονα χρώματα, με δυνατές αντιθέσεις, με εντυπωσιακές εικόνες ή φωτογραφίες και ό,τι άλλο σκεφτείτε. Δείτε το παράδειγμα των σελίδων 20-21.

Μην ξεχνάτε ότι οι χώροι όπου

τοποθετείται μια αφίσα είναι δημόσιοι και με μεγάλη κίνηση και γι' αυτό πρέπει να τραβάει εύκολα την προσοχή.

δ. Τώρα χρειάζεται να φτιάξετε τις προσκλήσεις, μια επίσημη για τους δασκάλους και τους γονείς και μια πιο απλή για τους συμμαθητές και τους φίλους σας. Στην πρόσκληση, όπως φαίνεται στο παράδειγμα της επόμενης σελίδας, αναφέρουμε και πάλι τις βασικές πληροφορίες για την εκδήλωση.

ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ

Σας περιμένουμε
την Τετάρτη 15
Ιουνίου και ώρα
11:00 π.μ. στην
αίθουσα πολλα-

**πλών χρήσεων του Δημοτικού
Σχολείου Αντιπάρου, για να
παρακολουθήσετε τη θεατρική
παράσταση των μαθητών της Α΄
τάξης, «Το φαγκρί και το σκου-
μπρί» του Ευγένιου Τριβιζά.**

Είσοδος ΕΛΕΥΘΕΡΗ

Σκηνοθεσία ΘΩΜΑΣ

ΜΟΣΧΟΠΟΥΛΟΣ

Σκηνικά

ΑΝΤΩΝΗΣ ΔΑΓΚΛΙΔΗΣ

Κοστούμια

ΚΛΑΙΡ ΜΠΡΕΪΣΓΟΥΕΛ

Μουσική

ΝΙΚΟΣ ΚΥΠΟΥΡΓΟΣ

**(Βασισμένη σε θέματα από την
Έκτη Συμφωνία του Μπετόβεν)**

Φωτισμοί

ΛΕΥΤΕΡΗΣ

ΠΑΥΛΟΠΟΥΛΟΣ

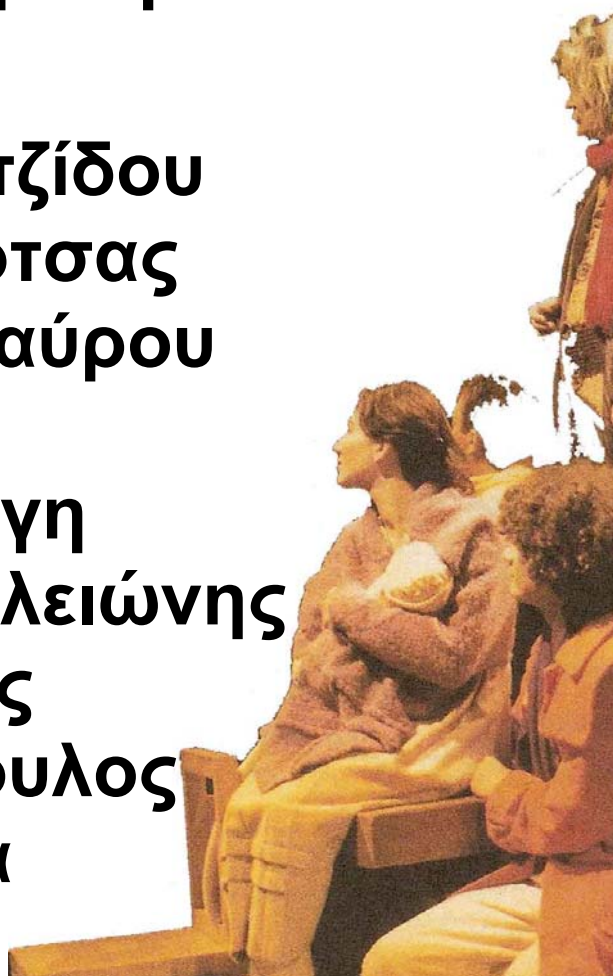
Μακιγιάζ

ΕΛΕΝΗ ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΟΥ

Βοηθός σκηνοθέτη	ΘΑΝΑΣΗΣ ΑΛΕΥΡΑΣ
Βοηθός σκηνογράφου	ΧΡΙΣΤΙΝΑ ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ
Βοηθός φωτισμού	ΑΓΓΕΛΙΚΗ ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ
Βοηθός μακιγιάζ	ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ ΠΑΤΑΛΑ

**Τα πρόσωπα με τη σειρά που
εμφανίζονται**

Λία	Άννα Καλαϊτζίδου
Σίμος	Όθων Μπάρτσας
Ρουθ	Αγγελική Σταύρου
Εύα	Κατερίνα Μαυρογεώργη
Χαμ	Δημήτρης Πλειώνης
Ζαχαρίας	Θοδωρής Πετρόπουλος
Χαχούνι	Χριστέλα Γκιζέλη

ε. Τέλος, καλό είναι να μοιράσετε στην είσοδο της εκδήλωσης ένα πρόγραμμα σε κάθε επισκέπτη. Έτσι, θα γνωρίζει ακριβώς τι πρόκειται να παρακολουθήσει. Το πρόγραμμα περιέχει τον τίτλο, το συγγραφέα, το θέμα του έργου και τους συντελεστές της παράστασης. Μην ξεχνάτε ότι το πρόγραμμα είναι το πιο αναλυτικό από τα κείμενα που απλά ενημερώνουν για την παράσταση και μπορεί ακόμα να περιλαμβάνει:

- μια περίληψη της υπόθεσης του έργου
- λίγα λόγια για το συγγραφέα και τη ζωή του
- φωτογραφίες από την παράσταση ή τις πρόβες
- ευχαριστίες σε όσους σάς βοήθησαν στην προετοιμασία

**Η «Οικογένεια Νώε» κι εμείς
Ο Δευκαλίων, ο Νώε, ο «Καλός
Άνθρωπος της Ταχόμα» και,
πολύ παλιότερα, ο ήρωας του
έπους του Γκιλγκαμές, μπήκαν με
την οικογένειά τους σε μια κιβω-
τό για να γλιτώσουν απ' τον
Κατακλυσμό. Έτσι σώθηκαν όλοι
τους, αλλά διασώθηκαν και οι
ιστορίες τους, σε άπειρες παραλ-
λαγές, που ταξιδεύουν εδώ και
χιλιετίες απ' τη μια άκρη της γης
στην άλλη. Γιατί, λοιπόν, να μη
φτιάξουμε κι εμείς τη δική μας
παραλλαγή στη ΜΙΚΡΗ ΠΟΡΤΑ
του 1996;**

**Γράφοντας τη μυθική αλλά και
πολύ καθημερινή ιστορία της
«Οικογένειας Νώε», βρεθήκαμε
αντιμέτωποι με πολύ γνώριμα**

προβλήματα, αλλά και με παιδικές απορίες που μας απασχολούν ακόμα. Γιατί η φύση, που είναι τόσο σοφή, να φέρνει και καταστροφές; Και γιατί οι άνθρωποι να καταστρέφουν τη φύση; Γιατί το ένα ζώο να κινδυνεύει από το άλλο, και πολύ περισσότερο τα ζώα από τους ανθρώπους; Γιατί να είναι τόσο δύσκολες οι σχέσεις ανάμεσα σε άντρες και γυναίκες γονείς και παιδιά, νέους και γέρους μικρά και μεγαλύτερα αδέρφια; Στο ταξίδι της «Οικογένειας Νώε» όλοι χαίρονται και πονάνε, αγαπάνε και ζηλεύουν, τσακώνονται και φιλιώνουν, ελπίζουν και απογοητεύονται. Κι αναρωτιούνται για ένα σωρό πράγματα, αλλά σπάνια παίρνουν ικανοποιητικές απαντήσεις.

Στην προσπάθειά τους να επιβιώσουν, οι ήρωές μας ανακαλύπτουν τη δύναμή τους και τις αδυναμίες τους, προπαντός όμως ανακαλύπτουν ότι όλα αυτά που ζήσανε, και τα καλά και τα κακά, ήταν εξίσου πολύτιμα και μοναδικά. Κι ότι στο τέλος του ταξιδιού τους θα τα θυμούνται όλα με τρυφερότητα και χιούμορ, ακόμη και με νοσταλγία.

Μ' αυτή τη διάθεση γράψαμε την ιστορία τους. Ελπίζουμε οι θεατές μας, μικροί και μεγάλοι, βλέποντας την παράσταση, να αναγνωρίσουν στιγμές που έζησαν οι ίδιοι, αλλά και κάτι απ' αυτά που ονειρεύτηκαν όταν πρωτάκουσαν την ιστορία του Νώε και του Κατακλυσμού.

**ΞΕΝΙΑ ΚΑΛΟΓΕΡΟΠΟΥΛΟΥ
ΘΩΜΑΣ ΜΟΣΧΟΠΟΥΛΟΣ**

11. Συμπληρώστε τα κενά του κειμένου με όσες από τις παρακάτω λέξεις ταιριάζουν καλύτερα, στο σωστό τύπο τους:

θίασος, ερμηνεύω, αυλαία, υποκρίνομαι, ταξιθέτρια, εξώστης, πλατεία, ενδυματολόγος, κριτικός, σκηνογράφος, σκηνοθέτης, πρωταγωνίστρια, κορυφαίος, διάσημος, αδέξιος, αποδοκιμάζω, επιδοκιμάζω, σφυρίζω, επιθεώρηση, τραγωδία, κουκλοθέατρο, πρεμιέρα, αριστουργηματικός, συνθέτης

Όλοι οι ..... των εφημερίδων συμφωνούσαν ότι η παράσταση ήταν ..... και στο ..... συμμετείχαν ..... ηθοποιοί καθώς και η μεγαλύτερη ..... του σύγχρονου ελληνικού θεάτρου.

Κλείσαμε εγκαίρως τις θέσεις μας στον ..... γιατί μας αρέσει να παρακολουθούμε από ψηλά.

Όλα ήταν μαγικά! Ο

..... είχε οργανώσει τα πάντα στην εντέλεια, σαν να ήταν πραγματικός μάεστρος. Ο

..... είχε δημιουργήσει μια ολόκληρη πολιτεία πάνω στη σκηνή, ενώ ο .....

ζωντάνευε μια ολόκληρη εποχή μπροστά στα μάτια μας με τα εντυπωσιακά του κουστούμια.

Επίσης, ο ..... είχε κάνει καταπληκτική δουλειά: η μουσική «έντυνε» τέλεια την εξέλιξη της υπόθεσης. Κυρίως όμως ήταν οι ηθοποιοί που μας κατέπληξαν:

..... τους ρόλους τους με φυσικότητα και πειστικότητα.

Στο τέλος, το κοινό .....

**και χειροκροτούσε για ώρα
ενθουσιασμένο.**

κείμενο της συγγραφικής ομάδας

Διορθώνω το γραπτό μου

Κάθε φορά που γράφω ένα κείμενο το ξαναδιαβάζω. Προσέχω όλα τα παρακάτω και διορθώνω όσα χρειάζονται. (Μπορεί να χρειαστεί να ξαναγράψω κάποια μέρη του κειμένου μου.)

1. Ποιος ήταν ο σκοπός μου; Τον πέτυχα; (Συμβουλευτείτε τα σημεία που προτείνονται για ανάπτυξη στην εκφώνηση της εργασίας παραγωγής γραπτού λόγου κάθε φορά και τους επαναληπτικούς πίνακες στο τέλος της κάθε ενότητας.)

2. Οργάνωσα το γραπτό μου σε παραγράφους;

3. Πώς είναι η ορθογραφία; Χρησιμοποίησα το λεξικό μου;

4. Χρησιμοποίησα σωστά τις τελείες και τα κόμματα;

- 5.** Χρησιμοποίησα πολλές διαφορετικές λέξεις ή έχω επαναλάβει συχνά τις ίδιες λέξεις;
- 6.** Τι μου άρεσε περισσότερο απ' όσα έγραψα;
- 7.** Τι θα μπορούσα να έχω γράψει καλύτερα; Πώς μπορώ να το γράψω τώρα;
- 8.** Τι θα μπορούσα να γράψω ακόμα; Τι θα μπορούσα να αφαιρέσω;
- 9.** Θα καταλάβουν το κείμενο οι συμμαθητές μου;
- 10.** Ποια σημεία θα τους αρέσουν περισσότερο και ποια λιγότερο;
- 11.** Πώς είναι η εμφάνιση του γραπτού μου; Είναι καθαρό και καλογραμμένο; Μπορεί να το διαβάσει κανείς εύκολα;

Επαναληπτικοί πίνακες της ενότητας για να διορθώσω το γραπτό μου

(κοίταξε πρώτα στις σελίδες 35-36 τον πίνακα: Διορθώνω το γραπτό μου)

Σημειώνω στη δεξιά στήλη του πίνακα ένα + για όσα νομίζω ότι έχω γράψει και ένα - για όσα δεν έχω γράψει. Στη συνέχεια συμπληρώνω όλα όσα λείπουν για να είναι το γραπτό μου πλήρες.

1. Πώς φτιάχνουμε ενημερωτικά κείμενα για μια παράσταση (ανακοίνωση, αφίσα, προσκλήσεις, πρόγραμμα)

Γράφουμε:

- Ποιος είναι ο τίτλος (ή και το θέμα) του έργου.

- Ποιος είναι ο συγγραφέας.
- Ποιος διοργανώνει την παράσταση.
- Πού γίνεται.
- Πότε γίνεται.
- Ποιοι είναι οι συντελεστές της παράστασης (σκηνοθέτης, πρωταγωνιστές, υπεύθυνοι για τη μουσική, τα σκηνικά, τα κουστούμια κτλ.).

2. Πώς παρουσιάζουμε και σχολιάζουμε (λέμε τη γνώμη μας για) ένα καλλιτεχνικό θέαμα

- Αναφέρουμε τον τίτλο, τους συντελεστές (σκηνοθέτη, ηθοποιούς, συνθέτη), τη διάρκεια, τη χώρα προέλευσης

του έργου και τη χρονιά που παρουσιάστηκε.

- **Μιλάμε για την υπόθεση του έργου χωρίς πολλές λεπτομέρειες και χωρίς να αποκαλύψουμε το τέλος, δίνοντας μόνο τις πιο σημαντικές πληροφορίες για τους ήρωες και τις περιπέτειές τους.**
- **Γράφουμε στο τέλος ένα σχόλιο, που θα είναι η γνώμη μας για το έργο, οι προσωπικές μας εντυπώσεις και τα συναισθήματα που μας προκάλεσε.**

Μπορείτε να διαβάσετε από το Ανθολόγιο:

- Δημήτρης Ποταμίτης, Τα πουλιά
(σελ. 51)

Διαβάστε – Δείτε – Ακούστε – Επισκεφτείτε

- Άλμαγκορ Γκίλα, Καλοκαιρινές
διακοπές με ποπκόρν και
λεμονάδα, μετάφρ. Σ.
Κουτσούκαλη, εκδ. Κέδρος,
Αθήνα, 2002
- Όλιβερ Μάρτιν, Το μαγικό
σινεμά, μετάφρ. Μ. Τζιαντζή,
εκδ. Ερευνητές, Αθήνα, χ.χ.

- Σινεμά ο Παράδεισος, Τζουζέπε
Τορνατόρε, 1989

 Χάρτινα αεροπλανάκια, Φαράντ
Μεχρανφάρ, 1997

 Ηθοποιός σημαίνει φως, στίχοι
και μουσική Μ. Χατζιδάκις

 Τα θερινά σινεμά, στίχοι,
μουσική Λ. Κηλαηδόνης

 Μουσείο και Κέντρο Μελέτης
του Ελληνικού Θεάτρου,
Ακαδημίας 50, Αθήνα

 Μουσείο Κινηματογράφου,
λιμάνι Θεσσαλονίκης,
Θεσσαλονίκη

Ηλεκτρονικές διευθύνσεις

 www.cinemuseum.gr

Ενότητα 16

Μουσεία

Στο μουσείο

**Το ακέφαλο άγαλμα στημένο
στη μέση της αίθουσας κοιτάζω.
Απ' τα πόδια ως το λαιμό,
σπουδάζω
τις λεπτομέρειες: το λυγισμένο**

**κάπως γόνατο, το τεντωμένο
χέρι, τους μυς του στήθους. Αλλάζω
θέση και απόσταση. Θαυμάζω
στο σύνολο το σώμα. Και
προσμένω**

**από τη μια στιγμή ως την άλλη
(της φαντασίας η δύναμη μεγάλη,
όταν σε τούτο η τέχνη βοηθεί)**

**ασύγκριτα προσθέτοντας κάλλη,
στη θέση απ' όπου λείπει να φανεί
υπέροχο απολλώνιο το κεφάλι.**

Άθως Δημουλάς

Με τι θα ασχοληθούμε:

- Πώς αφηγούμαστε μια ιστορία
- Πώς ξεχωρίζουμε την ενεργητική και την παθητική σύνταξη
- Ποια ρήματα σχηματίζονται όπως στα αρχαία ελληνικά

Το άγαλμα που κρύωνε

Το μικρό μαρμάρινο αγόρι, το άγαλμα, άφησε σαν προσφυγάκι την πατρίδα του στη Μικρασία και

στεγιάστηκε στο Αρχαιολογικό Μουσείο της Αθήνας. Από τότε κρύωνε ολοένα, γιατί νοσταλγούσε αθεράπευτα την πατρίδα του στην αντίπερα ακτή του Αιγαίου. Τα πράγματα θ' αλλάξουν όμως όταν θα βρει δυο φίλους καρδιάς, την κυρία Γαλάτεια, την καθαρίστρια του Μουσείου, και το μικρό Λάμπη, το γιο του νυχτοφύλακα. Τα πράγματα θ' αλλάξουν μ' ένα παράξενο όνειρο. Απ' τ' όνειρο θα φτερουγίσει στο Μουσείο ένα μεγάλο γαλάζιο πουλί που θα τους ταξιδέψει μια νύχτα με πανσέληνο στις χαμένες πατρίδες, στη Μικρασία.

Την τελευταία νύχτα εκείνου του Οκτώβρη ήρθε κι ο Λάμπης, ο μικρός γιος του νυχτοφύλακα.

Πολύ το 'χε μεράκι ο Λάμπης να γινόταν γλύπτης όταν θα μεγάλωνε.

Να σκάλιζε, λέει, κι αυτός στο μάρμαρο αγάλματα σαν κι εκείνα στο μεγάλο μουσείο της Αθήνας. Τι όμορφα που είναι τα αρχαία αγάλματα! Και λαχταρούσε ο Λάμπης να τ' ακουμπήσει με το χέρι του, να τα χαϊδέψει. Όμως όλο «μη» και «μη» τού έλεγαν, «απαγορεύεται να τ' αγγίξεις». Μα το ένιωθε εκείνος πως τ' αρχαία αγάλματα αποζητούσανε αγγίγματα σαν το δικό του.

Κι αφού τη μέρα οι φύλακες είχαν τα μάτια τετρακόσια, άλλη λύση δεν έμενε: παρακαλούσε τον πατέρα του μήνες και μήνες, «πάρε με μαζί σου μια νύχτα στο μουσείο, πάρε με, πατέρα. Να γίνω γλύπτης θέλω, πατέρα».

Μια, δυο, τρεις, δέκα, απ' τα πολλά τα παρακάλια τελικά του 'κανε το χατίρι.

Σαν μελένιο όνειρο ήταν, και πιο πολύ ακόμη... Μπερδεύτηκε ο Λάμπης μέσα σε πλήθος αγάλματα που σεριανούσαν στις αίθουσες του μουσείου, αργά, νωχελικά, λες κι είχαν μόλις βγει από βαθύ λήθαργο. Γυναίκες και παιδιά και άντρες και θεοί, όλοι ανάκατα, στο βελουδένιο μισοσκόταδο. Κι ανάμεσα τους να φυσάει, θαρρείς, ένα απαλό αεράκι.

Δεν πίστευε στα μάτια του ο Λάμπης.

«Κοίτα να δεις... Καλά μου το 'λεγε ο πατέρας... τις νύχτες ζωντανεύουν τ' αγάλματα!»

Κι είδε περήφανους θεούς να υποκλίνονται ταπεινά σε ανθρώπους που μοιάζανε θεοί, και παιδιά να 'χουν πάρει στο κατόπι θεούς κρατώντας τους απ' το μακρύ τους ρούχο. Και κοπελιές είδε σαν τα

κρύα νερά να προχωρούν ζευγαρωτά με νεαρούς πανέμορφους. Είδε και μοναχικά αγάλματα να στέκονται απόμερα στη γωνιά κι άλλα μαζεμένα σε παρέες να συζητούν, χωρίς όμως ν' ακούγεται μιλιά. Έστησε αυτί ο Λάμπης μήπως και πιάσει καμιά λέξη. Μα τίποτα.

Ξαφνικά, μες στη σιωπή των αγαλμάτων, άκουσε ο Λάμπης μια λεπτή φωνίτσα:

– Έι, ψιτ. Σε σένα μιλάω...

Από το βάθος της αίθουσας ερχόταν η φωνή. Τράβηξε κατά κει και μόνο τότε πρόσεξε ένα μικρό αγόρι να στέκεται ακίνητο, σφιχτοτυλιγμένο στην κάπα του, μ' ένα σκυλάκι αγκαλιά.

Το άγαλμα κρύωνε πολύ, όχι απ' το κρύο, όχι. Ο λόγος ήταν άλλος, πιο βαθύς. Νοσταλγούσε αθερά-

πευτα τη μακρινή πατρίδα του στη Μικρασία, στην άλλη, την αντίπερα όχθη του Αιγαίου.

– Σίγουρα είσαι ο Λάμπης εσύ!

– Ναι, ο Λάμπης είμαι, ο γιος του νυχτοφύλακα. Μα τ' όνομά μου πού το ξέρεις;

– Σε περίμενα. Είχε δίκιο το γαλάζιο πουλί πως θα 'ρχόσουν. Ήρθες! Καλώς ήρθες!

– Το γαλάζιο πουλί; Ποιο πουλί; έκανε διπλά απορημένος ο Λάμπης.

Και του τα εξήγησε όλα το μικρό προσφυγάκι. Για το γαλάζιο πουλί του 'πε που βγάζει αληθινές τις πιο τρελές επιθυμίες. Του 'πε για την πατρίδα του στη Μικρασία. Και για την κυρία Γαλάτεια του 'πε, που είναι κι αυτή προσφυγοπούλα κι είναι τα μάτια της σαν τα νερά του Αιγαίου.

- Σ’ έβλεπα τόση ώρα, Λάμπη, ν’ αγγίζεις τ’ αγάλματα.
- Ναι. Μια μέρα θέλω να γίνω γλύπτης, προσφυγάκι μου, γι’ αυτό.
- Έλα, ακούμπησε κι εμένα, χάιδεψε με.
- Αλήθεια το λες; Μπορώ; Το θέλεις; έκανε ο Λάμπης και το ’σφιξε όλο πεθυμιά στην αγκαλιά του.

Κι αφού χόρτασε χάρδια το μικρό προσφυγάκι, είπε:

- Να παίξουμε τώρα, Λάμπη;
- Ναι, να παίξουμε. Πρώτη φορά θα παίξω με άγαλμα!

Κι έπαιζαν τρίλιζα, κι έπαιζαν αγαλματάκια ακούνητα, αμίλητα κι αγέλαστα, κι ύστερα κρυφτό. Είχε και μπίλιες πολύχρωμες στην τσέπη του ο Λάμπης και μια σβούρα ξύλινη. Έπαιζαν μπίλιες, έπαιζαν και σβούρα.

Κι αφού χόρτασε παιχνίδι το μικρό προσφυγάκι, είπε:
– Ξέρεις παραμύθια, Λάμπη; Πολύ μ' αρέσουνε τα παραμύθια.
– Ξέρω... Μια φορά κι έναν καιρό...
Εκείνη τη νύχτα έγινε τρισευτυχισμένο το μικρό άγαλμα που κρύωνε.

Χρήστος Μπουλώτης,
Το άγαλμα που κρύωνε,
εκδ. Πατάκη, Αθήνα, 2003 (διασκευή)

1. Διαβάστε το κείμενο με προσοχή και απαντήστε στις φράσεις με σωστό (Σ) ή λάθος (Λ). Στις λάθος φράσεις δώστε προφορικά τις σωστές απαντήσεις.

α. Ο Λάμπης είναι νυχτοφύλακας σε μουσείο.

β. Το όνειρο του Λάμπη είναι να γίνει γλύπτης και να χαϊδεύει τα αγάλματα.

γ. Ο Λάμπης μεταμορφώθηκε σε άγαλμα και μπήκε τη νύχτα στο μουσείο.

δ. Ο Λάμπης χαϊδεύει τα αγάλματα και εκείνα τον αποφεύγουν.

ε. Το μικρό προσφυγάκι, το άγαλμα, έγινε φίλος με το Λάμπη και έπαιζαν όλη τη νύχτα.

στ. Το μικρό προσφυγάκι νιώθει πολύ μόνο του και το έχει παράπονο που δεν επισκέπτονται κι άλλα παιδιά το μουσείο.

2. Θέλετε να διηγηθείτε σε κάποιον την ιστορία που διαβάσατε με λίγα λόγια, περιληπτικά; Φτιάξτε πρώτα το σχεδιάγραμμα της ιστορίας κι έπειτα γράψτε μια φράση για κάθε μέρος του σχεδιαγράμματος. Τέλος, συνδέστε τις φράσεις μεταξύ τους σε ένα κείμενο, χρησιμοποιώντας συνδέσμους και άλλες λέξεις.

Θυμηθείτε να αναφέρετε:

- ⇒ τον ήρωα, τα άλλα πρόσωπα, το χώρο και το χρόνο
- ⇒ το γεγονός με το οποίο ξεκινάει η περιπέτεια
- ⇒ τα γεγονότα ή τις πράξεις που ακολουθούν
- ⇒ το τέλος της ιστορίας

⇒ ΤΙ ΣΚΕΦΤΟΝΤΑΙ ΚΑΙ ΤΙ ΑΙΣΘΑΝΟΝΤΑΙ ΤΑ ΠΡΟΣΩΠΑ ΓΙΑ Ο,ΤΙ ΣΥΝΕΒΗ

3. Δημιουργήστε, με αφορμή το κείμενο, μια εικονογραφημένη ιστορία. Ζωγραφίστε για κάθε επεισόδιο εικόνες και γράψτε διάλογους και λεζάντες. Χρωματίστε την εικονογραφημένη ιστορία σας και δέστε την σε μικρό βιβλίο για να τη διαβάσουν και οι υπόλοιποι συμμαθητές σας.

4. Γράψτε κι εσείς μια παρόμοια ιστορία. Φανταστείτε ότι ο ήρωας θέλει να γίνει κατασκευαστής παιχνιδιών και μπαίνει τη νύχτα σε κατάστημα παιχνιδιών, όπου ζωντανεύουν τα παιχνίδια

αντί τα αγάλματα. Αρχικά φτιάξτε το σχεδιάγραμμα της ιστορίας σας με τέσσερις ως πέντε φράσεις. Έπειτα αναπτύξτε κάθε φράση έτσι ώστε να δημιουργηθούν παράγραφοι, απαντώντας στα ερωτήματα ποιος, πού, πότε, γιατί, πώς κτλ.

ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΚΟΡΙΝΘΟΥ

Οι μόνιμες συλλογές του Μουσείου διαθέτουν πλούσιο λαογραφικό και ιστορικό υλικό.

Στη μόνιμη συλλογή του Μουσείου θα βρείτε αγροτικά εργαλεία, είδη οικοσκευής, γυναικείες και αντρικές φορεσιές από πολλές περιοχές της Ελλάδας.

Πέρα από τη μόνιμη συλλογή, το Μουσείο φιλοξενεί κάθε χρόνο και μια περιοδική. Η φετινή αποτελεί φόρο τιμής στους προγόνους μας και συμπίπτει με τον εορτασμό των 180 χρόνων από την έναρξη του Αγώνα του 1821.

περιοδικό Kid's fun, Απρ. 2002

**ΜΟΥΣΕΙΟ ΑΡΧΑΙΩΝ ΒΥΖΑΝΤΙ-
ΝΩΝ ΚΑΙ ΜΕΤΑΒΥΖΑΝΤΙΝΩΝ
ΜΟΥΣΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΩΝ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ**

Το Μουσείο στεγάζεται στο ανα-

παλαιωμένο κτίριο της Τράπεζας Πειραιώς στη Θεσσαλονίκη που περικλείεται από τις οδούς Μητροπόλεως – Κατούνη – Τσιμισκή. Το Μουσείο ιδρύθηκε το 1997 και στα εκθέματα του συμπεριλαμβάνονται μουσικά όργανα από την κατηγορία των εγχόρδων, όπως λύρα, των κρουστών, όπως κρόταλο, κ.ά. Εκτός από τα μουσικά όργανα που εκτίθενται στους χώρους του Μουσείου δημιουργήθηκε μια κινητή έκθεση. Σκοπός της είναι η μεταφορά της σε διάφορους νομούς της Ελλάδας και το εξωτερικό για να ενημερωθούν οι νέοι της χώρας μας.

περιοδικό Kid's fun, Ιαν. 2002

Στο πρώτο άρθρο, ο δημοσιογράφος χρησιμοποιεί ενεργητική σύνταξη, για να προσέξουμε κυρίως αυτόν που ενεργεί (το υποκείμενο) (π.χ. Στη μόνιμη συλλογή του Μουσείου θα βρείτε αγροτικά εργαλεία), ενώ στο δεύτερο άρθρο χρησιμοποιεί παθητική σύνταξη για να προσέξουμε όχι αυτόν που ενεργεί αλλά το γεγονός (π.χ. Το Μουσείο ιδρύθηκε το 1997 και στα εκθέματά του συμπεριλαμβάνονται μουσικά όργανα). Τις περισσότερες φορές στην παθητική σύνταξη δεν αναφέρεται αυτός που ενεργεί ή άλλες φορές εννοείται. Όταν αναφέρεται αυτός που ενεργεί, τότε έχουμε το ποιητικό αίτιο, δηλαδή τη φράση που αρχίζει με την πρόθεση από (π.χ. Μια

κινητή έκθεση δημιουργήθηκε από τους υπεύθυνους του Μουσείου).

5. Θέλετε να κάνετε πιο επίσημο το πρώτο άρθρο για να το δημοσιεύσετε στην εφημερίδα του σχολείου σας. Για να το πετύχετε, ξαναγράψτε το μεταφέροντάς το στην παθητική σύνταξη, όπου αυτό είναι δυνατό. Τι άλλαξε και τι παρέμεινε ίδιο;

6. Ένα από τα δύο ρήματα που προτείνονται είναι σωστό.

Βρείτε ποιο:

Μία μεγάλη έκθεση με πίνακες

που **εισήχθησαν** από το εξωτερικό
εισάγηκαν

ελήφθηκε
έλαβε χώρα στο Μουσείο

Μοντέρνας Τέχνης Γουλανδρή,
στην Άνδρο. Οι πίνακες που

αναδείχθηκαν
αναδείχτησαν ήταν του Πικάσο

και το θέμα τους είχε σχέση με την
ελληνική μυθολογία.

Ελήφθησαν
Ελάβηκαν αυστηρά μέτρα

προστασίας, για την αποφυγή
ατυχημάτων και φθορών.

Η προσπάθεια που **καταβλήθηκε**
καταβάλλθηκε

από τους υπεύθυνους ήταν

μεγάλη. Η έκθεση **υπερβήκε** τις
υπερέβη

προσδοκίες των επισκεπτών και
άφησε καλές εντυπώσεις.

Με τι θα ασχοληθούμε:

- Πώς κάνουμε έναν απολογισμό (για όσα είδαμε, ακούσαμε, μάθαμε και αισθανθήκαμε) μετά από επίσκεψη σε κάποιο χώρο

Μουσείο Αφής

Πηγαίνοντας στο Μουσείο Αφής του Φάρου Τυφλών στην Καλλιθέα δεν ήξερα τι να περιμένω, εκτός του ότι προφανώς δε θα υπήρχε πουθενά η ταμπέλα «Μην αγγίζετε», που συνετίζει το κοινό στους περισ-

σότερους, αν όχι σε όλους, τους μουσειακούς χώρους.

Η πρώτη μου εντύπωση από το χώρο είναι ότι θα μπορούσε κάλλιστα να είναι ένα οποιοδήποτε αρχαιολογικό μουσείο. Μοναδική διαφορά οι ταμπέλες των εκθεμάτων που, πάνω από την κλασική ευδιάκριτη γραφή, καλύπτονται από διαφάνειες «χτυπημένες» με την ανάγλυφη γραφή Μπράιγ.

Την ξενάγηση αναλαμβάνει η τυφλή διευθύντρια του μουσείου, η κυρία Δήμητρα Ασιδέρη. Στο γραφείο της, στο κεντρικό κτίριο του Φάρου, μου μιλάει για την ιστορία του Μουσείου: «Το Μουσείο Αφής δημιουργήθηκε το 1984, με το σκεπτικό ότι στα άλλα μουσεία της χώρας οι τυφλοί – όπως και όλοι οι επισκέπτες – δεν επιτρέπεται να

αγγίξουν τίποτα. Είναι ένα από τα 4 - 5 μουσεία του είδους σε όλο τον κόσμο.

Το Μουσείο επιφυλάσσει στους επισκέπτες πολλές εκπλήξεις. Στον πάνω όροφο, για παράδειγμα, μια μακέτα της Ακρόπολης, προσφορά της Ένωσης Φίλων της Ακρόπολης, με κάνει να συνειδητοποιήσω ότι ένας τυφλός δε θα μπορούσε διαφορετικά να έχει αντίληψη για ένα από τα πιο φημισμένα μνημεία του κόσμου. Η κυρία Ασιδέρη μού επισημαίνει ότι στους στόχους του μουσείου περιλαμβάνεται ακριβώς και η ευαισθητοποίηση σε θέματα τυφλότητας: «Πριν από τους σεισμούς είχαμε ένα πρόγραμμα με τίτλο «Ψηλαφίζοντας τα αρχαία χρόνια», στο οποίο συμμετείχαν παιδιά από 11 μέχρι 15 χρονών, βλέποντα και τυφλά. Ένας

εκπαιδευτής έδινε στα παιδιά μάσκες και μπαστούνια και τα ευαισθητοποιούσε στο τι σημαίνει για κάποιον να είναι τυφλός, πώς κινείται και πώς είναι δυνατόν να αντιληφθεί τη γλυπτική τέχνη με την αφή. Ήταν ένα πρόγραμμα πάρα πολύ ωραίο και φιλοδοξούμε να το ξεκινήσουμε ξανά».

Στο κυλικείο του Φάρου 10-15 άτομα κάθονται μοιρασμένα σε παρέες, ανάμεσά τους κάποιοι που περιμένουν τη διευθύντρια να τους ξεναγήσει στο Μουσείο. Αποφασίζω να τους ακολουθήσω και πιάνουμε κουβέντα. «Έχετε ξαναδεί το Μουσείο ή είναι η πρώτη φορά;» ρωτάω κι αμέσως διευκρινίζω δαγκωμένος: «Εννοώ αν έχετε ξαναπάει». «Καλά το είπες!» μου λέει η Γωγώ Ρουκουτάκη, που,

όπως θα μάθω αργότερα, είναι τυφλή εκ γενετής. «Εγώ, όταν βλέπω τηλεόραση, λέω 'βλέπω, δε λέω ποτέ ακούω».

Κλείνω τα μάτια και προσπαθώ να «δω» με τα χέρια ένα άγαλμα. Δεν τα καταφέρνω καλά – και δεν είμαι ο μόνος!

Αυτή τη φορά η περιήγηση ξεκινάει από τον κάτω όροφο, από το λεγόμενο Βυζαντινό, ένα δωμάτιο διαμορφωμένο σαν παρεκκλήσι, με

ξυλόγλυπτο τέμπλο, Αγία Τράπεζα και πλήρη εξοπλισμό.

Στις πάνω αίθουσες διασκορπίζονται και αγγίζουν για να δουν εκθέματα από τους προϊστορικούς χρόνους, με συλλογές κυκλαδικού, μινωικού και μυκηναϊκού πολιτισμού, μέχρι την κλασική εποχή και τους ελληνιστικούς χρόνους.

«Προσπαθούμε να έχουμε συνεργασία με τα υπόλοιπα μουσεία της χώρας» προσθέτει η κυρία Ασιδέρη «κι έχουμε πάει πολλές φορές σε συνέδρια για να πούμε τις απόψεις μας και να γνωρίσουμε τους ανθρώπους που εργάζονται σε αυτά. Συχνά μάς ρωτούν τι θα μπορούσε να γίνει, ούτως ώστε στα εκπαιδευτικά τους προγράμματα να συμμετέχουν τυφλοί. Εμείς απαντάμε ότι είναι καλό να υπάρχει μια αίθουσα όπου οι προθήκες να

ανοίγονται. Με αυτό τον τρόπο, οι τυφλοί θα μπορούν να αγγίζουν, αν όχι τα ίδια τα εκθέματα, τουλάχιστον αντίγραφα τους, ή αυθεντικά αντικείμενα που πλεονάζουν στις αποθήκες. Ακόμη δεν έχει γίνει κάτι τέτοιο, δείχνουνε πάντως καλή διάθεση».

Φάρος Τυφλών της Ελλάδος,
Μουσείο Αφής, Αθηνάς 17 και
Δοϊράνης 198 (τέρμα Λ. Συγγρού),
17673 Καλλιθέα, τηλ.: 2109415222,
φαξ: 2109415271, e-mail:
fte@otenet.gr - www.faros.org.gr

περιοδικό «Ε», Ελευθεροτυπία,
τεύχος 689, Ιούνιος 2004 (διασκευή)

1. Προσπαθήστε να βρείτε στο παραπάνω άρθρο τις φράσεις

που δίνουν τις ακόλουθες πληροφορίες:

- α. Πώς ονομάζεται το μουσείο;**
- β. Πού βρίσκεται;**
- γ. Ποιους συναντάει εκεί ο αρθρογράφος;**
- δ. Τι μαθαίνει με την επίσκεψή του στο μουσείο;**
- ε. Τι του κάνει εντύπωση, τι νιώθει και τι σκέφτεται;**

Ένας τυφλός Γάλλος καθηγητής έγραψε, μετά την επίσκεψή του εδώ, ένα άρθρο με τίτλο: «20 αιώνες πολιτισμού στα ακροδάχτυλά μου»

2. Μόλις επισκεφτήκατε ένα μουσείο στην περιοχή όπου μένετε και είστε ενθουσιασμένοι! Στην τάξη σας ζητούν να γράψετε ένα σύντομο άρθρο-παρουσίαση του μουσείου αυτού για την εφημερίδα του σχολείου σας. Για μεγαλύτερη ευκολία σας δίνουν να συμπληρώσετε πρώτα με λίγα λόγια τον πίνακα που ακολουθεί και, στη συνέχεια, να γράψετε το άρθρο σας.

Παρουσιάζω ένα μουσείο που επισκέφτηκα

πώς λέγεται	
πού βρίσκεται	
πότε, πώς, γιατί πήγα	

ΤΙ ΕΊΔΑ ΚΑΙ ΤΙ ΈΜΑΘΑ ΕΚΕΪ	
ΤΙ ΜΕ ΕΝΤΥ- ΠΩΣΊΑΣΕ	
ΤΙ ΣΚΈΦΤΗΚΑ ΚΑΙ ΤΙ ΈΝΙΩΣΑ	

3. Ένας φίλος σας με προβλήματα όρασης σας ζητάει να του περιγράψετε μια από τις παρακάτω φωτογραφίες που τραβήχτηκαν στην αίθουσα του Μουσείου Αφής που είναι αφιερωμένη στους Ολυμπιακούς Αγώνες. Διαλέγετε μία και του λέτε τι και ποιους βλέπετε, τι ακριβώς κάνουν οι άνθρωποι της φωτογραφίας, τι νομίζετε ότι αισθά-

**ΝΟΝΤΑΙ ΚΑΙ ΣΚΕΨΤΟΝΤΑΙ, ΤΙ
ΑΙΣΘΑΝΕΣΤΕ ΚΑΙ ΤΙ ΣΚΕΨΤΕΣΤΕ ΕΣΕΙΣ.**

 **4. Διαλέγετε από το κείμενο
εφτά έως δέκα λέξεις που έχουν
δύσκολη ορθογραφία και τις
μελετάτε τόσο προσεκτικά, που
μπορείτε να τις γράψετε χωρίς να
τις βλέπετε. Δοκιμάστε!**

Με τι θα ασχοληθούμε:

- Πώς πείθουμε κάποιον, δικαιολογώντας αυτά που λέμε
- Πώς ξεχωρίζουμε τα μεταβατικά από τα αμετάβατα ρήματα, καθώς και τα ρήματα που παίρνουν αντικείμενο από αυτά που παίρνουν κατηγορούμενο.

Ελληνικό Παιδικό Μουσείο

«Ανακάλυψε τον εαυτό σου» (2),
παίξε με τις «Φυσαλίδες» (1), και
πες «Γεια σου Πυθαγόρα» (3).

**Το Ελληνικό Παιδικό Μουσείο
λειτουργεί σε συνεργασία με τον
Πολιτισμικό Οργανισμό του Δήμου
Αθηναίων.**

**Το Ελληνικό Παιδικό Μουσείο
άνοιξε και πάλι τις πύλες του και
υποδέχεται τους μικρούς του
φίλους με ανανεωμένα εκθέματα,
εκπαιδευτικά προγράμματα και
δραστηριότητες.**

Ένας χώρος σχεδιασμένος να
εξυπηρετεί τις ανάγκες και τις
δυνατότητες των παιδιών, ένας
χώρος που μικροί και μεγάλοι
μπορούν να παρατηρήσουν, να
σκεφθούν, να εξερευνήσουν, να
πειραματισθούν και κυρίως να
παίξουν, χρησιμοποιώντας όλες τις
αισθήσεις τους.

Στο Εργοστάσιο, θα συμμετάσχετε στην αλυσίδα συσκευασίας σοκολάτας. Στο Υλικοπωλείο, θα ανακαλύψετε περισσεύματα από τις βιομηχανίες θα γεμίσετε μία χάρτινη σακούλα με ό,τι σας εμπνέει και θα γίνετε μικροί κατασκευαστές. Στο Κέντρο Ανακύκλωσης, μετατρέπτε τα «άχρηστα» υλικά σε χρήσιμα και στο Έργο του Μετρώ θα γίνετε εργαζόμενοι και θα ανακαλύψετε τι συμβαίνει μέσα σ' ένα εργοτάξιο.

Αν πάλι δεν ικανοποιηθήκατε μ' αυτά, ντυθείτε οδοντίατροι και ανακαλύψτε πώς μπορούμε να φροντίζουμε τα δόντια μας καλύτερα. Πειραματιστείτε με το νερό και το σαπούνι και φτιάξτε φουσαλίδες με διαφορετικά χρώματα και σχήματα ή παίξτε με τον Υπολογιστή

Γίγαντα και εξερευνήστε τα μέρη και τις λειτουργίες των ηλεκτρονικών υπολογιστών. Πείτε «Γεια σου Πυθαγόρα» και μάθετε πώς μπορούμε να σχεδιάσουμε σ' ένα πίνακα με κλίμακες, πώς μεταμορφώνονται τα σχήματα μέσα στους καθρέφτες και παίξτε παιχνίδια λογικής και γεωμετρίας. Αν πάλι κουραστήκατε να συμμετέχετε, απλά θαυμάστε τις συλλογές παιδιών, που εκτίθενται στο Μουσείο, είτε διάφορες συλλογές από άλλα μουσεία και ενήλικες συλλέκτες και γνωρίστε τον μαγικό κόσμο της τέχνης, μέσα από τα μαγικά κουτιά της Πινακοθήκης. Τέλος, αν θέλετε να θαυμάστε την επίσκεψή σας, μπείτε στο Παιχνιδοπωλείο, όπου θα βρείτε παιχνίδια, βιβλία και άλλα πρωτότυπα αντικείμενα.

**Ελληνικό Παιδικό Μουσείο,
Κυδαθηναίων 14,
Τηλ.: 210 3312995**

περιοδικό Kid's fun,
τεύχος 4, Νοέμβ. 2001

1. Για να επισκεφτείτε το Ελληνικό Παιδικό Μουσείο χρειάζεστε... χορηγό για τα εισιτήρια του μουσείου αλλά και για τα λεωφορεία που θα σας μεταφέρουν. Για να σας χρηματοδοτήσουν, γράφετε ένα γράμμα, με 200 περίπου λέξεις, στον πρόεδρο του Συλλόγου Γονέων και Κηδεμόνων προσπαθώντας να τον πείσετε πόσο ωραία και χρήσιμη θα είναι για σας αυτή η επίσκεψη, χρησιμοποιώντας στοιχεία από το κείμενο. Για να γίνετε περισσότερο πειστικοί και να δικαιολογήσετε όσα λέτε

θυμηθείτε να χρησιμοποιήσετε:

- ⇒ αιτιολογικές προτάσεις (ξεκινούν με λέξεις όπως: γιατί, επειδή, διότι, αφού, καθώς, μια και, μια που)
- ⇒ φράσεις που φανερώνουν την άποψη σας (πιστεύουμε πως, θεωρούμε ότι, κατά τη γνώμη μας)
- ⇒ λέξεις όπως: βέβαια, φυσικά, λοιπόν, τελικά

2. Οι υπογραμμισμένες λέξεις που βλέπετε στο κείμενο είναι αντικείμενα ή κατηγορούμενα σε κάποια ρήματα. Μπορείτε να βρείτε σε ποια;

Θυμηθείτε!

Στην πρόταση: «**Θαυμάστε τις συλλογές παιδιών του Μουσείου**» ρωτάμε «**Ποιοι να θαυμάσετε;**» και απαντάμε «**Εσείς**», για να βρούμε το υποκείμενο.

Επίσης ρωτάμε «**Τι να θαυμάσετε;**» και απαντάμε «**Τις συλλογές**», για να βρούμε το αντικείμενο.

Ακόμη, θυμηθείτε ότι το κατηγορούμενο δείχνει τι είναι ή τι γίνεται κάποιος ή κάτι. Π.χ. «**Το Ελληνικό Παιδικό Μουσείο είναι αρκετά μεγάλο και γίνεται όλο και πιο ενδιαφέρον για μικρούς και μεγάλους**».

3. Μερικά από τα ρήματα των φράσεων που ακολουθούν λέγονται αμετάβατα γιατί το υποκείμενό τους ενεργεί αλλά η ενέργεια δε

«μεταβαίνει», δηλαδή δεν πηγαίνει σε άλλο πρόσωπο ή πράγμα. Έτσι, τα ρήματα αυτά δεν έχουν αντικείμενο.

Χωρισμένοι σε δύο ομάδες βρείτε και κυκλώστε μόνο τα αμετάβατα ρήματα των φράσεων. Η ομάδα που θα τα βρει όλα μπορεί να επιλέξει από το θεματικό κατάλογο που ακολουθεί το είδος του μουσείου που θα επισκεφτεί η τάξη.

- **Ο χώρος εξυπηρετεί τις ανάγκες και τις δυνατότητες των παιδιών.**
- **Οι συλλογές των παιδιών εκτίθενται στο Μουσείο.**
- **Γνωρίστε το μαγικό χώρο της τέχνης.**
- **Πειραματιστείτε με το νερό και το σαπούνι ή παίξτε με τον Υπολογιστή Γίγαντα.**

- Μπείτε στο Παιχνιδοπωλείο, όπου θα βρείτε παιχνίδια, βιβλία και άλλα πρωτότυπα αντικείμενα.
- Το Ελληνικό Παιδικό Μουσείο λειτουργεί σε συνεργασία με τον Πολιτισμικό Οργανισμό του Δήμου Αθηναίων.

Θεματικός κατάλογος μουσείων

- Αρχαιολογικά Μουσεία και Συλλογές
- Βυζαντινά Μουσεία και Συλλογές
- Ιστορικά και Λαογραφικά Μουσεία
- Μουσεία Ελληνικής Τέχνης (αρχαίας, βυζαντινής, νεότερης)

- **Μουσεία Ασιατικής Τέχνης**
- **Εικαστικά Μουσεία και Πινακοθήκες**
- **Μουσεία Θεάτρου**
- **Μουσεία Κινηματογράφου**
- **Μουσεία Μουσικής**
- **Μουσεία Φυσικής Ιστορίας**
- **Μουσεία Επιστήμης και Τεχνολογίας**

Υπουργείο Πολιτισμού:

Με τι θα ασχοληθούμε:

- Πώς επιλέγουμε τις πληροφορίες που χρειαζόμαστε από ενημερωτικά κείμενα

Πάμε... μουσεία;

ΜΟΥΣΕΙΑ ΚΑΙ ΑΛΛΑ ΑΞΙΟΘΕΑΤΑ

Αρχαιολογικό Μουσείο, Χανιά,
Οδός Χάληδων 25,
Τηλ. 2821090334. Ανοικτά:
8.30-15.00, Δευτέρα κλειστά.

Ναυτικό Μουσείο, Χανιά, Ακτή
Κουντουριώτη, Τηλ. 2821091875,
2821074484. Ανοικτά: 9.00-16.00
(1.4-31.10), 9.00-14.00 (1.11-31.3)

Ιστορικό Αρχείο, Χανιά, Οδός
Σφακιανάκη 20, Τηλ. 2821052606.
Ανοικτά: 9.00-14.00. Εκτός Σαβ-Κυρ.

Λαογραφικό Μουσείο, Γαβαλοχώρι / Αποκόρωνας. Τηλ. 2825023222. Ανοικτά: 9.00-20.00, Σαβ. 9.00-19.00, Κυρ. 10.00-13.00

Λαογραφικό Μουσείο (Κρητικό σπίτι), Χανιά, Οδός Χάληδων 46β Τηλ. 2821090816. Ανοικτά: 9.00-15.00 & 18.00-21.00 καθημερινά.

Λαογραφική Συλλογή, Ιστορική Λαογραφική και Αρχαιολογική Εταιρεία Κρήτης, Φρούριο Φιρκά, τηλ. 28210 97930

Βυζαντινή Συλλογή, Χανιά, Οδός Θεοτοκοπούλου. Τηλ. 2821096046. Ανοικτά: 8.30-15.00 Δευτ. κλειστά

Εκκλησιαστικό Μουσείο, Μοναστήρι Αγία Τριάδα Τζαγκαρόλων, Τηλ, 2821063310

Εκκλησιαστικό Μουσείο, Μοναστήρι Γουδερνέτου, Τηλ. 2821063319

Εκκλησιαστικό Μουσείο, Μοναστήρι Χρυσοπηγής, Τηλ. 2821091125

Εκκλησιαστικό Μουσείο, Μοναστήρι Γωνιάς, Τηλ. 2824022313

Πολεμικό Μουσείο, Χανιά, Στρατώνας Τζομπανάκη, Τηλ. 2821044156. Ανοικτά: 9.00-13.00 Σαβ.- Κυρ. Κλειστά

Μουσείο Χημείας Χανιά, Οδός Ελ. Βενιζέλου 34γ, Τηλ. 2821042504, Ανοικτά: 9.00-13.00 Σαβ-Κυρ. Κλειστά

Ιστορικό & Λαογραφικό Μουσείο Κανδάνου / Σέλινο, Τηλ. 2823022590, 2823022590

Βυζαντινό & Λαογραφικό Μουσείο Σπηλιάς / Κίσαμος, Τηλ. 2824022080, 2824022357. Ανοικτά: 17.00-18.00, Σάβ. 11.00-12.00

Σπίτι ΕΛ. Βενιζέλου, Χανιά, Πλατεία Έλενας Βενιζέλου, Χαλέπα, όπου εδρεύει και το Εθνικό Ίδρυμα ΕΛ. Βενιζέλος Τηλ: 2821056008

Σπίτι ΕΛ. Βενιζέλου, Μουρνιές / Κυδωνία, Τηλ. 2821095250, 2821093132

Κέντρο Αρχιτεκτονικής της Μεσογείου, Μεγάλο Αρσενάλι, Τηλ. 2821027184, 2821040201

Ινστιτούτο Κρητικού Δικαίου, Χανιά, Οδός Νεάρχου, Τηλ. 2821055789, Ανοικτά: 10.00-14.00

Νεώρια, Χανιά, ενετικό λιμάνι, Τηλ. 2821087098, Ανοικτά: Πρόγραμμα εκδηλώσεων

Βίλα Κούνδουρου Πολύκεντρο, Χανιά, Ηρώων Πολυτεχνείου, Τηλ. 2821040891, 2821053730. Ανοικτά: 9.00-14.00 & 18.00-21.00

**Χρυσόστομος, Χανιά, Οδός
Χάληδων, Τηλ. 2821053245**

**Δημοτική Πινακοθήκη, Χανιά,
Οδός Χάληδων, Τηλ. 2821092294.**

**Δημοτική Βιβλιοθήκη, Χανιά,
Δημαρχείο, Τηλ. 2821092.000**

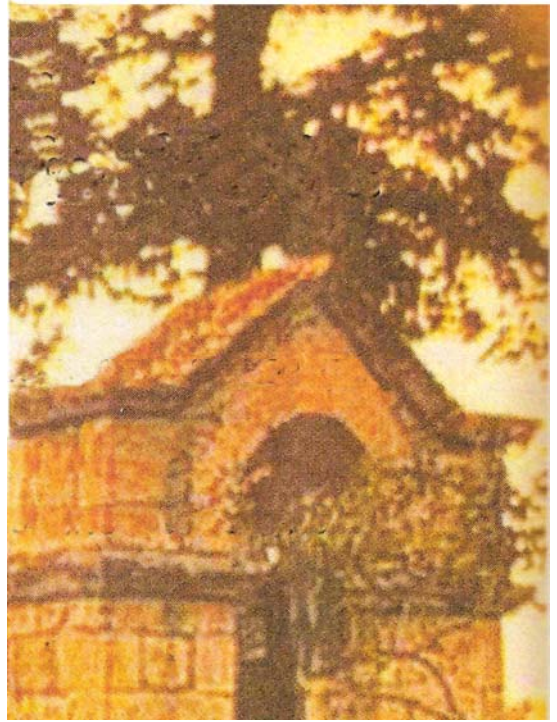
**Βενιζέλειο Ωδείο - Χορωδία
Χανίων, Οδός Ν. Φωκά 3, Τηλ.
2821043067, 2821052582. Ανοι-κτά:
8.00-14.00 & 17.00-21.00**

**Λύκειο Ελληνίδων, Χανιά, Οδός κ.
Μητσοτάκη, Τηλ 2821042465,
2821059444**

**Πολιτιστικό Κέντρο της Μητρό-
πολης, Χανιά, Τηλ. 28210278079
Πνευματικό Κέντρο Χανίων, Οδός
Α. Παπανδρέου. Τηλ. 2821040525**

**Τέμενος Κιουτσούκ Χασάν,
Λιμάνι Χανίων, Τηλ 2821087098**

από Τουριστικό
Χάρτη Χανίων

1. Βρίσκεστε στα Χανιά, είναι Δευτέρα 7.00 μ.μ. και αποφασίζετε να επισκεφτείτε ένα μουσείο. Αν ενδιαφέρεστε κυρίως για τα θέματα: ζωγραφική, ζωή στην αρχαιότητα, βυζαντινή εποχή, ήθη και έθιμα, σε ποιο μουσείο του καταλόγου θα μπορούσατε να πάτε;

2. Ενώ συζητάτε στην τάξη σας για πιθανή επίσκεψη σε κάποιο

μουσείο, οι συμμαθητές σας εκφράζουν διαφορετικές προτιμήσεις. Μελετήστε τον παραπάνω κατάλογο και προτείνετε τα μουσεία που θα άρεσαν περισσότερο σε ένα συμμαθητή σας που ενδιαφέρεται για: τη ζωγραφική, τη ζωή στην αρχαιότητα, την εποχή του Βυζαντίου, τα ήθη και τα έθιμα ενός τόπου.

Επαναληπτικοί πίνακες της ενότητας για να διορθώσω το γραπτό μου

(κοίταξε πρώτα στις σελίδες 35-36 τον πίνακα: Διορθώνω το γραπτό μου)

Σημειώνω στη δεξιά στήλη του πίνακα ένα + για όσα νομίζω ότι έχω γράψει και ένα - για όσα δεν έχω γράψει. Στη συνέχεια συμπληρώνω όλα όσα λείπουν για να είναι το γραπτό μου πλήρες.

1. Ποιες είναι οι βασικές πληροφορίες που δίνουμε όταν θέλουμε να μιλήσουμε για την επίσκεψη μας σε κάποιο χώρο (απολογισμός επίσκεψης)

Γράφουμε:

- Πώς λέγεται.
- Πού βρίσκεται.
- Πότε, πώς και γιατί πήγαμε.
- Ποιους συναντήσαμε.
- Τι είδαμε και τι μάθαμε.
- Τι μας εντυπωσίασε.
- Τι σκεφτήκαμε και τι νιώσαμε.

2. Με ποιον τρόπο προσπαθούμε να πείσουμε κάποιον ότι η άποψη μας είναι σωστή

Χρησιμοποιούμε:

- **Επιχειρήματα** (φράσεις που στηρίζουν λογικά τις απόψεις μας)
- **Φράσεις που δείχνουν τα συναισθήματα μας ή προκαλούν συναισθήματα σε αυτόν που μας ακούει.**

- **Λέξεις που δηλώνουν την άποψη μας (π.χ. νομίζω, πιστεύω).**
- **Αιτιολογικές προτάσεις για να δικαιολογήσουμε όσα λέμε.**

Μπορείτε να διαβάσετε από το Ανθολόγιο:

- Ιωάννης Πολέμης, Μπροστά
στις Καρυάτιδες (σελ. 238)

Διαβάστε – Δείτε – Ακούστε – Επισκεφτείτε

- Βαρελλά Αγγελική, Το μυστικό
του Δία, εκδ. Ευρωεκδοτική,
Αθήνα, 1984
- Μυρογιάννη Έλσα, 10 μικροί
διάλογοι για ένα μουσείο, εκδ.
Καλειδοσκόπιο, Αθήνα, 2002
- Ντεκάστρο Μαρία - Βαλαβάνης
Πάνος, Μικρές ιστορίες του
Μουσείου - Θησαυροί του
Αρχαιολογικού Μουσείου, εκδ.
Κάστωρ, Αθήνα, 2004

 Σαραβάνου Ιωάννα, Ένα
κουδούνι θυμάται..., εκδ. Γνώση,
Αθήνα, 1991

 Τα μουσεία της Ελλάδας, τόμος
1 και 2, εκδ. Ερευνητές, Αθήνα,
2003

 Τοπ Καπί, Ζυλ Ντασσέν, 1964

 Μεσ στο μουσείο, στίχοι Μ.
Κριεζή, μουσική Ν. Κυπουργός

 Αρχαιολογικό Μουσείο
Δελφών, Δελφοί

 Αρχαιολογικό Μουσείο
Ηρακλείου, Ξανθουδίδου 2,
Ηράκλειο Κρήτης

- **Αρχαιολογικό Μουσείο
Θεσσαλονίκης, Μ. Ανδρόνικου
6, Θεσσαλονίκη**
- **Αρχαιολογικό Μουσείο
Ολυμπίας, Ολυμπία**
- **Εθνική Πινακοθήκη, Β.
Κωνσταντίνου 50, Αθήνα**
- **Μακεδονικό Μουσείο
Σύγχρονης Τέχνης, Εγνατία
154, Θεσσαλονίκη**
- **Μουσείο Κυκλαδικής Τέχνης, Ν.
Δούκα 4, Αθήνα**

Ενότητα 17

Πόλεμος και Ειρήνη

**Οι λαοί του κόσμου στέλνουν
μήνυμα στους ισχυρούς**

**Εκατομμύρια
πολίτες σε πάνω
από 600 πόλεις
διαδηλώνουν
σήμερα κατά
του πολέμου**

**Δώστε
μια ευκαιρία
στην ειρήνη**

Ανατολή θανάτου

**Κάθε που γίνεται ένας πόλεμος
μετατοπίζεται μια πόλη, ένα νησί.
Ακούμε τη χερσόνησο της
Καρπασίας
ή τη χερσόνησο του Σινά,
υψίπεδα και θάλασσες.
Καβούρια κουβαριάζονται,
γίνονται βράχια,
σκοτώνονται άνθρωποι,
καταλαβαίνετε.
Γεννιέται φονικό τριγύρω
από μια πέτρα,
το αίμα ραίνει τους αμμόλοφους,
αυτό είναι όλο.**

Κυριάκος Χαραλαμπίδης

Ομορφίτα

Πολλά ντουφέκια σε παράταξη
πολλά κορμιά σε γραμμή
πολλές φωλιές χωρίς πουλιά
και η απορία για το μπαρούτι
και το θάνατο

και μια ειρηνοφόρα κατάνυξη
να γλείφει τις καρδιές

κι απέναντι μια άλλη ανθρώπινη
παράταξη
από αδελφούς αλλόφυλους

άλλα ντουφέκια σε γραμμή
άλλα κορμιά σε σχηματισμό
άλλα δέντρα στο ίδιο δάσος

κι όλα μαζί να ατενίζουν
το ανεύρετο πάνω στη γη
πρόσωπο του Θεού.

Νίκη Λαδάκη-Φιλίππου

Με τι θα ασχοληθούμε:

- Με ποιον τρόπο προσπαθούμε να πείσουμε κάποιον για την άποψή μας
- Με τα απρόσωπα ρήματα
- Με τις τελικές και αποτελεσματικές προτάσεις

Σκέψεις ενός παιδιού για τον πόλεμο

Στη διάρκεια του Δεύτερου Παγκόσμιου πολέμου, η 12χρονη Εβραία Άννα Φρανκ έγραφε τις σκέψεις της στο ημερολόγιό της, ενώ κρυβόταν από τους Γερμανούς κατακτητές.

Τετάρτη 3 Μαρτίου 1944

Είναι μια φοβερή εποχή. Γύρω λυσσομανάει ο πόλεμος και κανένας δε γνωρίζει αν θα είναι ζωντανός την άλλη μέρα. Θυμάμαι που ζούσαμε όλοι μαζί στην πόλη και περιμέναμε από στιγμή σε στιγμή να την αδειάσουν ή να φύγουμε. Οι μέρες μας ήταν γεμάτες κανονιές και πυροβολισμούς και τις νύχτες μυστηριώδεις ήχοι έρχονταν από τα βάθη. Αυτό συνεχίστηκε έτσι καμιά βδομάδα, ώσπου ένα βράδυ μάς σκέπασε μια νύχτα που κρατάει ακόμη και σήμερα.

Θυμάμαι σαν τώρα εκείνη τη στιγμή. Πρέπει να ήταν αργά το βράδυ, όταν ακούστηκαν ξαφνικά τρομερές εκρήξεις. Το βάλαμε στα πόδια όσο πιο γρήγορα μπορούσαμε. Παντού γύρω μας έτρεχαν

άνθρωποι που φώναζαν. Τα σπίτια καίγονταν, έτσι ώστε όλα τα πράγματα φαίνονταν πυρωμένα και κόκκινα. Δεν είναι δυνατό να πω πόση ώρα έτρεχα έτσι, πάντα με την εικόνα των σπιτιών που καίγονταν, των προσώπων που ούρλιαζαν παραμορφωμένα μπρος στα μάτια μου.

Συνέχεια αναρωτιόμαστε απελπισμένα: «Γιατί πρέπει να γίνεται ο πόλεμος; Γιατί οι άνθρωποι δεν μπορούν να ζήσουν ειρηνικά; Γιατί όλη αυτή η καταστροφή;». Στο ερώτημα αυτό δεν είναι εύκολο να βρούμε απάντηση. Αλήθεια, γιατί φτιάχνουν ολοένα μεγαλύτερα αεροπλάνα με όλο και πιο βαριές βόμβες, ενώ την ίδια στιγμή χτίζουν τα κατεστραμμένα σπίτια; Γιατί σπαταλούν δισεκατομμύρια κάθε

μέρα για τον πόλεμο, ενώ φαίνεται ότι δεν υπάρχει ούτε μια δεκάρα διαθέσιμη για τα φάρμακα, τους φτωχούς και τους καλλιτέχνες; Γιατί υπάρχουν άνθρωποι που πεινούν, ενώ σε άλλα μέρη της γης έχουν τόσα τρόφιμα που τα αφήνουν να σαπίζουν; Μήπως οι άνθρωποι είναι τρελοί;

Δεν μπορώ να πιστέψω ότι υπεύθυνοι για τον πόλεμο είναι μόνο οι ισχυροί, οι πλούσιοι και οι πολιτικοί. Όχι, και οι απλοί άνθρωποι μπορεί να θέλουν τον πόλεμο, αλλιώς οι λαοί θα είχαν επαναστατήσει προ πολλού. Είναι το ένστικτο της καταστροφής που οδηγεί τους ανθρώπους στον πόλεμο, κι αν όλο το ανθρώπινο γένος, χωρίς εξαίρεση, δεν αλλάξει, οι πόλεμοι δεν πρόκειται να σταματήσουν.

Οι πολιτισμοί θα καταστρέφονται, ό,τι ωραίο χτίζεται θα γκρεμίζεται και η ανθρωπότητα θα αρχίζει ξανά και ξανά από την αρχή.

Έχω νιώσει πολλές φορές παγιδευμένη αλλά ποτέ απελπισμένη. Στο ημερολόγιό μου μιλάω για τις στερήσεις σαν να πρόκειται για κάτι διασκεδαστικό. Έχω πάρει την απόφαση να ζήσω μια ενδιαφέρουσα ζωή, διαφορετική από τη ζωή του απλού κοριτσιού και, αργότερα, από τη ζωή της απλή νοικοκυράς. Είμαι νέα και δυνατή. Είναι ανάγκη να επιβιώσω και αρνούμαι να κλαίω όλη την ώρα. Κάθε μέρα ωριμάζω εσωτερικά και αισθάνομαι την ειρήνη να πλησιάζει.

**Το ημερολόγιο της Άννας Φρανκ,
εκδ. Ζαχαρόπουλος, Αθήνα, 1983
(διασκευή)**

1. α. Πώς αισθάνθηκε η Άννα Φρανκ με το ξέσπασμα του πολέμου; Ποια άλλα συναισθήματα φανερώνει στο τέλος του κειμένου;

β. Ποιες συνέπειες του πολέμου αναφέρει η Άννα Φρανκ στο ημερολόγιό της; Μπορείτε να αναφέρετε άλλες συνέπειες των πολέμων;

γ. Σε προηγούμενη ενότητα (ενότητα 6) είχαμε δει πως άλλοτε πείθουμε κάποιον λογικά και άλλοτε προσπαθούμε να τον συγκινήσουμε. Στο κείμενο, η Άννα Φρανκ χρησιμοποιεί και τους δύο τρόπους. Μπορείτε να βρείτε ένα παράδειγμα για τον καθένα;

δ. Στην 3η παράγραφο, η Άννα Φρανκ διατυπώνει συνεχείς ερωτήσεις. Νομίζετε ότι αυτές οι

ερωτήσεις απευθύνονται σε κάποιον συγκεκριμένα; Ξέρετε πώς λέγονται αυτές οι ερωτήσεις και γιατί χρησιμοποιούνται;

2. Ποιους θεωρεί η Άννα Φρανκ υπεύθυνους για τον πόλεμο; Για ποιους λόγους νομίζετε εσείς ότι γίνονται πόλεμοι;

Στο κείμενο βρίσκουμε τη φράση «πρέπει να ήταν αργά το βράδυ». Το ρήμα «πρέπει» θεωρείται απρόσωπο, γιατί εμφανίζεται μόνο στο γ' πρόσωπο ενικού και δεν έχει κάποια ονοματική φράση ή αντωνυμία ως υποκείμενο. Το νόημα του συμπληρώνεται από μια εξαρτημένη πρόταση (να + υποτακτική) που λειτουργεί ως υποκείμενο.

Με τον ίδιο τρόπο λειτουργούν και ρηματικές φράσεις, όπως στο κείμενο η φράση «είναι ανάγκη να επιβιώσω».

Τα απρόσωπα ρήματα δηλώνουν συνήθως κάτι που είναι αναγκαίο ή δυνατό.

Προσοχή! Ορισμένα ρήματα είναι άλλοτε προσωπικά και άλλοτε απρόσωπα. Για παράδειγμα:

- Μπορεί να υπάρξει ειρήνη αν το θελήσουν οι άνθρωποι (απρόσωπο)
- Ο άνθρωπος μπορεί να σταματήσει τον πόλεμο αν το θελήσει (προσωπικό)

3. Βρείτε στο κείμενο δύο ακόμα απρόσωπα ρήματα ή εκφράσεις.

4. Σε προηγούμενες ενότητες είδαμε τις τελικές προτάσεις (ενότητα 9) και τις αποτελεσματικές (ενότητα 4). Συμπληρώστε τα παραδείγματα που ακολουθούν με δικές σας τελικές ή αποτελεσματικές προτάσεις.

- Πολλά κράτη ξεκινούν έναν πόλεμο για να .....

.....
.....

- Καταστράφηκαν τόσα πολλά σπίτια από τους βομβαρδισμούς, ώστε .....

.....
.....

- Μετά από έναν καταστροφικό πόλεμο χρειάζονται πολλά χρόνια για να .....

.....
.....

- Η αναγγελία της ειρήνης προκάλεσε τέτοιο ενθουσιασμό, ώστε

.....
.....
.....

5. Μια τραγική πλευρά του πολέμου είναι πως συχνά αναγκάζονται να πολεμήσουν ακόμα και μικρά παιδιά! Διαβάστε την είδηση που ακολουθεί:

Μικροί στρατιώτες

Σύμφωνα με τη Unicef, περισσότερα από μισό εκατομμύριο παιδιά κάτω των 18 ετών χρησιμοποιούνται ως στρατιώτες σε συγκρούσεις και πολέμους που γίνονται αυτή τη

στιγμή σε περισσότερες από 85 χώρες του κόσμου.

σκίτσο παιδιού-στρατιώτη

Για τα παιδιά αυτά ο πόλεμος δεν είναι «παιχνίδι». Οπλίζονται, από τα 10 τους χρόνια μερικές φορές, και αντιμετωπίζουν καθημερινά τη βία. Τα στοιχεία είναι δραματικά: τα τελευταία 10 χρόνια, πάνω από 2 εκατομμύρια παιδιά έχουν χάσει τη ζωή τους στον πόλεμο!

Τα λόγια ενός 15χρονου κοριτσιού-στρατιώτη από την Αφρική μάς στέλνουν ένα μήνυμα: «Παρακαλώ, κάντε ό,τι μπορείτε για να διαδώσετε στον κόσμο τι συμβαίνει σ’

εμάς, ώστε να μη χρειαστεί να υποστούν αυτή τη βία και άλλα παιδιά».

πηγή: Διεθνής Αμνηστία

Αποφασίζετε να στείλετε ένα γράμμα στον ΟΗΕ (ο Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών εκπροσωπεί όλες τις κυβερνήσεις και φροντίζει για την ειρήνη), με σκοπό να πείσετε με επιχειρήματα ότι δεν πρέπει να υπάρχουν παιδιά-στρατιώτες.

Το γράμμα σας θα έχει τρεις παραγράφους. Στην 1η θα εξηγείτε γιατί στέλνετε αυτή την επιστολή, δηλαδή ποιο είναι το πρόβλημα που σας απασχολεί. Στη 2η θα αιτιολογείτε γιατί δεν πρέπει να υπάρχουν παιδιά-στρατιώτες. Τέλος, στην 3η

παράγραφο θα προτείνετε τι ακριβώς θα θέλατε να κάνει ο ΟΗΕ.

Μην ξεχάσετε να ξεκινήσετε με προσφώνηση (Αξιότιμε Γενικό Γραμματέα του ΟΗΕ) και να κλείσετε με αποφώνηση και υπογραφή (Με εκτίμηση, οι μαθητές της ...).

Θυμηθείτε επίσης ότι, για να αναπτύξετε κάθε παράγραφο, πρέπει να απαντήσετε σε ορισμένα ερωτήματα (ποιος ή ποιοι, πού, πότε, πώς, γιατί κτλ.).

Για να είναι πιο αποτελεσματική η επιστολή σας, θυμηθείτε ότι χρειάζεται να:

- ⇒ να χρησιμοποιήσετε επιχειρήματα για να πείσετε λογικά**
- ⇒ χρησιμοποιήσετε φράσεις που δείχνουν τα συναισθήματά σας**

⇒ αιτιολογήσετε την άποψή σας
(αιτιολογικές προτάσεις)

Επίσης, μην ξεχάσετε να πείτε τι μπορεί ή πρέπει να γίνει (χρησιμοποιήστε απρόσωπα ρήματα, τελικές και αποτελεσματικές προτάσεις).

6. Ένας συμμαθητής σας αντέγραψε τους παρακάτω διάλογους για να τους χρησιμοποιήσετε σε μια αντιπολεμική σχολική παράσταση, αλλά πάνω στη βιασύνη του παρέλειψε όλους τους τόνους. Βοηθήστε να τους συμπληρώσει:

- A.** – Εμαθες κανα νεο σημερα;
– Ποιο νεο; Σαν τι να μαθω;

- Δε σ’ τα ’πανε; Να, σχετικά με τον πόλεμο.
- Ποιον πόλεμο, ανθρωπε μου; Δεν αφηνουμε τα πολλα λογια πρωι πρωι; Πες μου τι εννοεις.
- Απο δω και στο εξης δεν εχει νοημα να ξαναμαλωσουμε μεις οι δυο.
- Μπα; Και γιατι;
- Γιατι οταν πολεμανε οι μεγαλοι, οι μικροι καλο ειναι να τα βρισκουν.

B. – Πως τα πατε στη χωρα σας;
Αγοραζουν τα παιδια πολεμικα παιχνιδια;

- Που να σας τα λεω!
- Τι; Μηπως εχουν και τα δικα σας παιδια μια ταση αποχης;
- Ειχαμε κι εμεις καποια μεμονωμενα κρουσματα, αλλα αν

νομιζουν οι μπομπιρες πως θ' αλλαξουν τον κοσμο, ειναι πολυ γελασμενοι. Τα πολεμικα παιχνιδια ειναι η δουλεια μας. Κοβοντας τα, μας κοβουν τα κερδη. Δε θα τ' αφησουμε να συμβει!

Παντελής Καλιότσος,
Τα ξύλινα σπαθιά, εκδ. Πατάκη,
Αθήνα, 1998 (διασκευή)

7. Συμπληρώστε το κείμενο με λέξεις σύνθετες με προθέσεις:

Ο πόλεμος αρχίζει από τα θρανία

Με τον πρόσφατο πόλεμο που συγκλόνισε την παγκόσμια κοινή γνώμη, μια εύλογη απορία των παιδιών είναι «γιατί να γίνεται πόλεμος;» και «πώς θα μπορούσε να σταματήσει;». Η απάντηση

βρίσκεται στο πώς .....
(εκ + παιδεύομαι) ο άνθρωπος από
μικρή ηλικία για να .....
(αντί + μέτωπο) .....
(συν + κρούση) και διαφωνίες σε
..... (διά + πρόσωπο)
και ομαδικό επίπεδο. Το σχολείο
μπορεί να ..... (από +
τελώ) το χώρο όπου το παιδί
μαθαίνει την ειρηνική .....
(επί + λύση) διαφωνιών και
συγκρούσεων.

Σε πρώτο επίπεδο προτείνεται η
διαμεσολάβηση των .....
(συν + μαθητής). Στις δύσκολες
συγκρούσεις τις οποίες δεν
μπορούν να λύσουν μόνοι τους οι
..... (εν + πλέκω), είναι
χρήσιμη η ύπαρξη ενός .....

..... (εκ + παιδεύομαι) σώματος
συμμαθητών που θα .....
(προ + τείνω) λύσεις. Αυτό γίνεται
σε ..... (συν + έργο)
με τους δασκάλους.

εφημερίδα Το Βήμα, 25/5/03
(διασκευή)

8. Παίξτε με το διπλανό σας και
βρείτε για καθεμία από τις λέξεις
που συμπληρώσατε και άλλες
λέξεις που ανήκουν στην ίδια
οικογένεια. Εάν δυσκολεύεστε,
συμβουλευτείτε το λεξικό σας.
Νικητής θα είναι αυτός που βρήκε
τις περισσότερες λέξεις της
οικογένειας.

Με τι θα ασχοληθούμε:

- Πώς γίνεται μια επαυξημένη πρόταση απλή, και το αντίστροφο
- Πώς μετατρέπονται οι ονοματικές φράσεις σε ρηματικές, και αντίστροφα
- Πώς σχηματίζεται ο αόριστος οριστικής σε ρήματα με εσωτερική αύξηση

ΘΑΣΗ ΕΙΡΗΝΗΣ

Ένα διαφορετικό σχολείο

Κάπου στο Ισραήλ βρίσκεται ένα σχολείο λίγο διαφορετικό. Σ' αυτό το σχολείο φοιτούν μαζί παιδιά Παλαιστινίων και Ισραηλιτών.

Θα μου πείτε, και τι μ' αυτό;

Πιθανότατα έχετε ακούσει για τον πόλεμο στη Μέση Ανατολή. Χρόνια τώρα σκοτώνονται οι Ισραηλίτες και οι Παλαιστίνιοι. Στη μέση του πολέμου φυτρώνει ένα παράξενο λουλούδι. Το σχολείο που σας ανέφερα. Σ' αυτό το σχολείο διδάσκονται και οι δύο γλώσσες, των Ισραηλιτών και των Παλαιστινίων, διδάσκονται και οι δύο ιστορίες, όλα διπλά: και η μία πλευρά και η άλλη. Το σχολείο μας ονομάζεται ΟΑΣΗ ΤΗΣ ΕΙΡΗΝΗΣ ή αλλιώς Neve Shalom στα εβραϊκά και Wahat al-Salam στα αραβικά. Στην Όαση της

Ειρήνης δεν απασχολούνται μόνο μαθητές, μαθήτριες, δάσκαλοι και δασκάλες, αλλά και αρκετοί άνθρωποι που προσφέρουν εθελοντική εργασία και προέρχονται από πολλά μέρη του κόσμου.

Στο σχολείο, το οποίο ιδρύθηκε το 1980, γράφονται περισσότερα από 300 παιδιά κάθε χρόνο, με ηλικίες που κυμαίνονται από 3 μηνών (!) μέχρι 12 ετών. Παράλληλα με τα μαθήματα, οι μαθητές και οι μαθήτριές του μπορούν ν' ασχοληθούν με τη μουσική, το θέατρο, τη ζωγραφική και τη διήγηση παραμυθιών. Όλα αυτά γίνονται αφορμή για επικοινωνία μεταξύ παιδιών από διαφορετικές εθνικές ομάδες. Πράγμα όχι και τόσο απλό, αν σκεφτεί κανείς την κατάσταση που επικρατεί μεταξύ Ισραηλιτών και

Παλαιστινίων. Παράλληλα, από το 1979 οργανώνονται σεμινάρια για έφηβους και έφηβες, καθώς και για ενήλικες που θέλουν να μάθουν να συνυπάρχουν ειρηνικά.

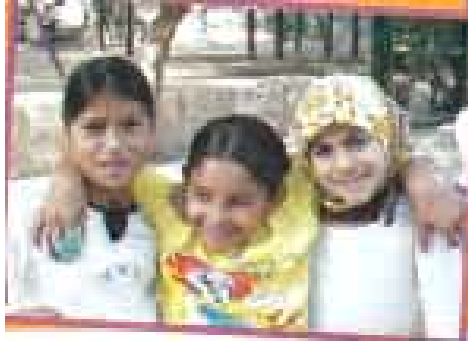
Ένα εργαστήριο για τον πόλεμο και την ειρήνη

Το εργαστήριο που ακολουθεί δουλεύτηκε σε μια τάξη της Όασης της Ειρήνης. Για να το δουλέψεις, θα χρειαστείς κυρίως μολύβι, ψαλίδι και χαρτί. Σχεδίασε πάνω σε μια κόλλα χαρτί πολλά διαφορετικά ανθρωπάκια σε απλά σχήματα. Αφού τα σχεδιάσεις, πάρε ένα ψαλίδι και κόψε γύρω γύρω το περίγραμμά τους.

Τοποθέτησε όλα τα ανθρωπάκια μπροστά σου. Ας υποθέσουμε ότι κάνεις πόλεμο μαζί τους. Κάποια θα τα τσαλακώσεις, άλλα θα τα κόψεις σε κομμάτια, άλλα θα τα βουτήξεις σ' ένα νιπτήρα με νερό. Τελείωσες; Τώρα ήρθε καιρός να κάνετε, ειρήνη. Προσπάθησε να ξαναφτιάξεις τα ανθρωπάκια σου όπως ήταν πριν από τον πόλεμο. Τι παρατηρείς; Προσπάθησε να ισιώσεις το χαρτί τους, να το ενώσεις εκεί που έχει κοπεί, να το στεγνώσεις. Τι παρατηρείς; Πόσο δύσκολο είναι να κάνεις ειρήνη μετά τον πόλεμο;

Μερικές σκέψεις

Όσο πιο «πετυχημένος» είναι ο πόλεμος τόσο πιο δύσκολη είναι η ειρήνη. Ο πόλεμος αφήνει τα σημάδια του παντού. Στους ανθρώπους, στα ζώα, στο περιβάλλον, στα κτίρια. Τι συμπέρασμα βγάζουμε απ' αυτό; Ίσως χρειάζεται να μάθουμε πώς να κάνουμε ειρήνη. Πώς να φιλιώνουμε με τους άλλους ανθρώπους. Μια μικρή αρχή θα μπορούσε να γίνει στο σπίτι, στην τάξη, στο δρόμο που περπατάμε. Ειρήνη δε σημαίνει να κρύβουμε το θυμό μας ή τον πόνο μας. Το αντίθετο: ειρήνη σημαίνει να μπορούμε

να δείχνουμε τα συναισθήματά μας και παράλληλα να δεχόμαστε τα συναισθήματα των άλλων. Δύσκολο; Μπορεί, αλλά με το χρόνο μαθαίνουμε πολλά.

περιοδικό «Ερευνητές»,
Η Καθημερινή, τεύχος 138, 16/9/01

- 1.** Διαβάσατε προσεκτικά το άρθρο της εφημερίδας; Μπορείτε τώρα να απαντήσετε στις παρακάτω ερωτήσεις:
- α. Πού βρίσκεται το σχολείο;
  - β. Τι το ξεχωριστό έχει αυτό το σχολείο;
  - γ. Γιατί σε αυτό το σχολείο «όλα διδάσκονται διπλά»;
  - δ. «Όσο πιο πετυχημένος είναι ένας πόλεμος, τόσο πιο δύσκολη είναι η ειρήνη». Πώς καταλαβαίνετε

αυτή τη φράση;

ε. Πόσο δύσκολο νομίζετε ότι είναι να γίνει ειρήνη μετά τον πόλεμο;

2. Γνωρίζετε την κατάσταση που επικρατεί μεταξύ Ισραηλιτών και Παλαιστινίων; Φτιάξτε ομάδες και βρείτε πληροφορίες για το θέμα αυτό από εφημερίδες και εγκυκλοπαίδειες. Μπορείτε, επίσης, να ρωτήσετε κάποιον μεγαλύτερο να σας πει. Κάντε μια περίληψη των πληροφοριών που βρήκατε με 150 ως 200 λέξεις και δώστε τίτλο στο κείμενό σας. Παρουσιάστε την εργασία σας και στα υπόλοιπα παιδιά του σχολείου. Μην ξεχάσετε να αναφέρετε την «Όαση Ειρήνης».

3. Ένας συμμαθητής σας, θέλοντας να γράψει την

περίληψη του άρθρου, έγραψε τις παρακάτω προτάσεις. Μπορείτε να τις κάνετε ακόμα πιο σύντομες, μετατρέποντας τις επαυξημένες προτάσεις σε απλές. Ποιες διαφορές παρατηρείτε στο νόημα των δύο κειμένων;

- **Παρ' όλο το σκληρό και μακροχρόνιο πόλεμο που έχει ξεσπάσει εδώ και πολλά χρόνια στη Μέση Ανατολή, υπάρχει ένα φιλειρηνικό σχολείο στο οποίο φοιτούν παιδιά Ισραηλιτών και Παλαιστινίων μαζί.**

.....

.....

.....

.....

- **Στο σχολείο διδάσκονται δύο γλώσσες και δύο ιστορίες, των Ισραηλιτών και των Παλαιστινίων.**

.....
.....
.....

- **Αρκετοί άνθρωποι από όλο τον κόσμο προσφέρουν με μεγάλη ευχαρίστηση εθελοντική εργασία.**

.....
.....
.....

4. Μπορείτε τώρα να κάνετε το αντίστροφο; Μετατρέψτε αυτές τις απλές προτάσεις σε επαυξημένες και συμπληρώστε το νόημά τους για να μπορεί να καταλάβει κάποιος όσο το δυνατόν καλύτερα το άρθρο.

- **Το σχολείο οργανώνει σεμινάρια.**

.....
.....
.....

- Ο πόλεμος αφήνει σημάδια.

.....
.....
.....

- Οι κάτοικοι αγαπούν την ειρήνη.

.....
.....
.....

5. Μετατρέποντας τις παρακάτω ονοματικές φράσεις σε ρηματικές, να γράψετε ένα μικρό κείμενο με κάποιους από τους «κανόνες» που υπάρχουν στο σχολείο της ειρήνης για την εφημερίδα του σχολείου σας.

→ Ισότιμη συμμετοχή Ισραηλινών, Εβραίων και Αράβων παλαιστινιακής καταγωγής στην εκπαίδευση

→ Καθημερινή επικοινωνία μεταξύ των παιδιών και των δύο λαών

6. α. Στο άρθρο υπάρχει η φράση: «Το σχολείο που σας ανέφερα». Σε ποιο χρόνο είναι το ρήμα της πρότασης; Είναι σύνθετο ή απλό; Συμπληρώστε τον παρακάτω πίνακα όπως στο παράδειγμα:

Ενεστώτας οριστικής	Αόριστος οριστικής
αναφέρω	ανέφερα
επιλέγω	
επιβάλλω	
απορρίπτω	
προβλέπω	
περιγράφω	

**Παρατηρήστε τα παραπάνω
ρήματα που είναι σύνθετα με
προθέσεις. Τι παθαίνουν αυτές οι
προθέσεις όταν μεταφέρεται
το ρήμα στον αόριστο; Αν κλίνετε
το ρήμα, συμβαίνει το ίδιο και στον
πληθυντικό;**

**β. Συμπληρώστε το παρακάτω
κείμενο του δημοσιογράφου που
επισκέφτηκε το σχολείο με τα
ρήματα που ταιριάζουν από τον
παραπάνω πίνακα σε χρόνο
αόριστο:**

- Πριν από το ταξίδι μου στο
Ισραήλ ..... ότι αυτή θα
ήταν μια αξέχαστη εμπειρία, και
πραγματικά είχα δίκιο.
- Στο σχολείο που σας .....
κανείς δεν ..... κανέναν
επειδή ανήκε σε άλλη φυλή.

- Οι άνθρωποι εκεί ..... έναν ειρηνικό τρόπο συμβίωσης με αλληλοκατανόηση και εμπιστοσύνη.
- Οι δάσκαλοι μου ..... με κάθε λεπτομέρεια πώς περνούν τα παιδιά μια μέρα σ' αυτό το σχολείο και το πείραμα μου φάνηκε πολύ ενδιαφέρον.

7. Ένας φίλος ή μία φίλη σας πιστεύει ότι η «Όαση Ειρήνης» δεν μπορεί να βοηθήσει για πραγματική ειρήνη στην περιοχή, με το επιχείρημα ότι «ένας κούκος δε φέρνει την άνοιξη».

Ποια είναι η δική σας γνώμη;
Γράψτε ένα κείμενο όπου θα προσπαθήσετε να στηρίξετε και να αιτιολογήσετε τη γνώμη σας.

Μην ξεχάσετε:

- ⇒ να αναφέρετε επιχειρήματα**
- ⇒ να χρησιμοποιήσετε φράσεις που να δείχνουν τα συναισθήματά σας**
- ⇒ να χρησιμοποιήσετε λέξεις που δηλώνουν άποψη**
- ⇒ να χρησιμοποιήσετε αιτιολογικές, τελικές και αποτελεσματικές προτάσεις**
- ⇒ να χρησιμοποιήσετε απρόσωπα ρήματα**

Συμμαχία
**ΣΤΑΜΑΤΗΣΤΕ
ΤΟΝ ΠΟΛΕΜΟ**

**ΠΑΝΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΜΕΡΑ
ΑΝΤΙΠΟΛΕΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΗΣ**

ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΟ
ΑΝΤΙΠΟΛΕΜΙΚΟ
ΣΥΛΛΑΓΗΤΗΡΙΟ
ΣΤΗΝ ΑΘΗΝΑ

15

ΦΛΕΒΑΡΗ

12^η ΣΥΝΤΑΓΜΑ

1. Παρατηρήσατε την αφίσα της προηγούμενης σελίδας; Μπορείτε τώρα ν' απαντήσετε στις παρακάτω ερωτήσεις:

- α.** Για ποιο γεγονός μάς ενημερώνει η αφίσα;
- β.** Ποιες βασικές πληροφορίες μάς δίνει γι' αυτό;
- γ.** Το συλλαλητήριο έχει μόνο πανελλαδικό χαρακτήρα;
- δ.** Ποιο είναι το κυρίαρχο χρώμα της αφίσας; Γιατί νομίζετε ότι συμβαίνει αυτό;
- ε.** Ποιες είναι οι πληροφορίες που βρίσκονται σε έντονο χρώμα; Γιατί πιστεύετε ότι συμβαίνει αυτό;

2. Περπατώντας σε κάποιον κεντρικό δρόμο διαβάσετε αυτή την αφίσα. Θα θέλατε να πάρετε μέρος σ' αυτό το συλλαλητήριο; Δικαιολογήστε την απάντησή σας.

3. Στο σχολείο σας διοργανώνετε μια αντιπολεμική εκδήλωση με θέμα «Δώστε μια ευκαιρία στην ειρήνη». Θα υπάρχει έκθεση ζωγραφικής των παιδιών του σχολείου σας και θα ακολουθήσει συζήτηση. Φτιάξτε μια αφίσα που θα περιλαμβάνει τις βασικές πληροφορίες:

⇒ Για ποιο γεγονός πρόκειται, πότε (ημέρα και ώρα), σε ποιο χώρο, ποιος παρουσιάζει ή διοργανώνει το γεγονός, ποιοι παίρνουν μέρος.

⇒ **Θυμηθείτε ότι πρέπει τα χρώματα της αφίσας να είναι έντονα για να τραβάει την προσοχή!**

Μπορείτε να διαβάσετε από το Ανθολόγιο:

- Γιάννης Ρίτσος, Ειρήνη (σελ. 243)
- Φερεϋντούν Φαριάντ, Όνειρα με χαρταετούς και περιστέρια (σελ. 244)

Διαβάστε – Δείτε – Ακούστε – Επισκεφτείτε

- Δημόπουλος Ντίνος, Αν όλα τα παιδιά του κόσμου, εκδ. Καστανιώτη, Αθήνα, 1986
- Καλιότσος Παντελής, Τα ξύλινα σπαθιά, εκδ. Κέδρος, Αθήνα, 1985
- Σακελλαρίου Χάρης, Ομήρου Βατραχομομαχία, εκδ. Καστανιώτη, Αθήνα, 1990
- Τα δικαιώματα των παιδιών, εκδ. Πατάκη, Αθήνα, 1994

 Τρουαγιά Ανρί, Ανάμεσα σε δυο πατρίδες, μετάφρ. Μ. Καρακώστα, εκδ. Μεταίχμιο, Αθήνα, 2002

 Γκάντι, Ρίτσαρντ Ατέμπορο, 1982

 Η ζωή είναι ωραία, Ρομπέρτο Μπενίνι, 1997

 Η Κιβωτός του Σερβαντάκ, Κάρεν Ζέμαν, 1971

 Ερηνούλα μου, στίχοι Κ. Τριπολίτης, μουσική Δ. Μούτσης

 Όταν τελειώσει ο πόλεμος, στίχοι Ι. Καμπανέλλης, μουσική Μ. Θεοδωράκης

Ηλεκτρονικές διευθύνσεις

 www.amnesty.gr

Περιεχόμενα

Ενότητα 15 (συνέχεια από τον 1ο τόμο)

Κινηματογράφος - Θέατρο 7

Ενότητα 16

Μουσεία 42

Ενότητα 17

Πόλεμος και ειρήνη 95

Βάσει του ν. 3966/2011 τα διδακτικά βιβλία του Δημοτικού, του Γυμνασίου, του Λυκείου, των ΕΠΑ.Λ. και των ΕΠΑ.Σ. τυπώνονται από το ΙΤΥΕ - ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ και διανέμονται δωρεάν στα Δημόσια Σχολεία. Τα βιβλία μπορεί να διατίθενται προς πώληση, όταν φέρουν στη δεξιά κάτω γωνία του εμπροσθόφυλλου ένδειξη «ΔΙΑΤΙΘΕΤΑΙ ΜΕ ΤΙΜΗ ΠΩΛΗΣΗΣ». Κάθε αντίτυπο που διατίθεται προς πώληση και δεν φέρει την παραπάνω ένδειξη θεωρείται κλεψίτυπο και ο παραβάτης διώκεται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 7 του νόμου 1129 της 15/21 Μαρτίου 1946 (ΦΕΚ 1946,108, Α').

Απαγορεύεται η αναπαραγωγή οποιουδήποτε τμήματος αυτού του βιβλίου, που καλύπτεται από δικαιώματα (copyright), ή η χρήση του σε οποιαδήποτε μορφή, χωρίς τη γραπτή άδεια του Υπουργείου Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού / ΙΤΥΕ - ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ.